

600000

Biblioteca
ASTRA, Sibiu

*
P.C.N. 12.

50
*
T1-900

9.

D. 62

BIBLIOTECA „ASTRA”
SIBIU

APOLOGIA

PRO

DOMO DEI,

Quæ est Ecclesia Dei vivi,

Columna, & firmamentum

Veritatis. 1. Tim. 3. 15.

repreſentata

Omnibus, qui Viam DEI in

Veritate docere,

Aut discere propositum habent:

Pietati erga Matrem,

Justo erga Sponsam Christi

consecrata

à VENERABILI PATRE

LUCA KOLICH

è Societate JESU Sacerdote,

& primo Missionario Cibiniensi

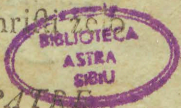
Dacico.

PRAGÆ, typis Univ. Carolo-Ferd. in Coll. Soc.

JESU ad S. Clementem, Anno 1719.

Ar. 2710.

Inv. 193

Parati semper ad satisfactio-
nem omni petenti vos ra-
tionem de ea, quæ in vo-
bis est, spe. 1. Pet. 3. 15.

Sed cum modestia, & timore:
*Conscientiam habentes bo-
nam. ibid.*

Veritatem tantum diligite.
Zach. 8. 19.

Nolite zelare mortem, in er-
rore vitæ. Sap. 1. 12.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

E mirère, Benevole Lector, offerri tibi opusculum, mole quidem perexiguum, at soliditate rationum, argumentorumque pondere, in veritate magnum. Memineris integram Homeri Iliadem uni nuci includi potuisse. De Pyreico pictore minuta licet pingente, refert Plinius, ea pluris venisse, quàm maxima multorum. Granum pyrii pulveris quantitatis modice, sed activitatis, & virtutis

magna. Ad sternendum, debellandumque Philisthaum Gigantem, non opus erat paris altitudinis, & roboris Encelado quopiam, sed unius Isaiadis pueri volâ, lapillô unicô. Ad confundendum potentissimum Babylonii Regis exercitum, vitâ exturbandum Archistrategum Holofernem, non opus paribus armis, turtitis Elephantum machinis, curribusque falcatis; unius Hebrae Mulieris virtus prestitit utrumque, & Holofernem vitâ exuit, hostes obsidionem solvere adegit, antemurale Solymorum salvavit Bethuliam. Sic ad extinguendam herefeon Hydram etiam septicipitem, fax una, ad confutandos pseudodogmatum errores quàm plurimos, ad convincendum, & ad agnitionem orthodoxae Fidei marpesiâ caute duriozem Bonovillum aliquem per-

movendum, prout Thaumaturgus
Paduanus persuasit, unicò subin-
de solidò, ac ponderosò opus est ar-
gumentò. Illud verò mirare, hoc
opusculum, non inter domesticos
parietes natum, aut ad Cleantheas
lucernas elucubratum: verùm bel-
li, à Viro laboribus Apostolicis obru-
to, diurnis nocturnisque vigiliis e-
nervato, viribus fractò, senio con-
fectò, inter continuos Gradivi stre-
pitus, tormentorùmque boatus, ex-
pugnationes urbium, cum hostibus
conflictus, tam solidè, tam nervo-
sè à Venerabili Patre Luca Kolicb
concinnari potuisse. Stimulabat
illum nimirum, assiduus animarum
zelus, ardor heterodoxas à via veri-
tatis aberrantes, ad rectũ tramitem
reducendi animas; unde tantò plus
suffurabatur Morpheo, quantò lar-
gius consuevère alii indulgere Lyæo.

Atque ut nôris Lector Benev. quis vir hic fuerit, quæ hominis virtus, compendiariam ejus vitæ, ac rerum ab eo præclarè gestarum narrationem hic dandam existimavi.

Fuit P. LUCAS KOLICH gente Moravus, patriâ Ewanczicensis. Primâ adolescentiâ innocentissimè decursâ, & mansuetioribus literis imbibitis sub finem anni 1646. Brunæ tirocinium vitæ Religiosæ inter Societatis Novitios auspicatus est. Hic cum tironem præferret, Religiosum veteranum se præstitit. Jam eo ex tempore nullus illo in servandis examussim regulis, & virtute colenda diligentior: suspiciebat præ se omnes, quâ erat humilitate: & unum omnes admirabantur, utpote cujus moderatio animi sequioribus affectibus inaccessi, idem vitæ tenor nullo fortuito eventu interpolatus, vita de-

num omnis citra navos ad Dei ac
Prepositorum voluntatem exacta,
vulgarem vitæ Religiosæ probitatem
longè transcendebat. Jam quâ pie-
tate in Deum, quâ in proximos cha-
ritate ferretur, quàm laboris impi-
ger, ac indefessus esset, si Dei gloria
& salus proximi ageretur, longum
esset explicare: ac vereor non ex va-
no, nè satiùs fuerit de viro tanto
planè silere, quàm pauca nimis di-
cere. Quis enim Apostolicum illius
zelum, quo annos ferè 17. Castrensis
Missionarius Belli fortia egit, & du-
rissima quæque pro Deo, pro virtute,
pro animarum salute perpeffus est;
quem unius Legionis operosa procu-
ratio non explebat, multarum non
fatigabat, tantilla chartæ angustis
constringi abs se posse confidat? Æ-
stimanda hæc potiùs prudentibus,
quàm à nobis singillatim denarran-

da. Pauca de plurimis adscribam.
Consueverat Militum stationes, &
centoria concurrere, ac egros præ-
sertim venari, nè Sacramentis non
provisi decederent. Si urbs vel ob-
sideretur, vel cum hoste prælio de-
cerneretur, tum ille se penetrare in
fossas, ad loca periculi plena accur-
rere, & nulli non animam agenti,
quoad posset, adesse. Caderent licèt
utroque ex latere hostilibus glandi-
bus prostrati commilitones, deborta-
rentur licèt ipsi milites, Luca nostro
ejusmodi discrimina non terriculo,
sed excitamento fuère: adeò non cu-
rabat corpus, cùm animas procura-
ret. Charitas P. Luca in milites egros,
usque ad sui odium. Sibi namque
eam legem dixerat, ut nisi Generalis
sui mensæ adbiberetur, panis illi o-
psonium, vile legumẽ convivium, &
ipsa penè abstinentia refectio esset:

quò

quò omne propè stipendium suum a-
grotis curandis expenderet. Quis
vel summa rerum capita enumeret?
Virtutes Viri laus & comendatio in-
signis consecuta est. Hinc passim à
Casareis militiae strategis, ipsòque
Serenissimo Duce Lotharingia Ca-
rolo, vità seculorum dignissimo,
sui neglector, & Missionarius Ca-
strensis Sanctus citra controversi-
am pronuntiabatur. Legionis, cui
spiritualibus erat ab obsequiis,
Excellentissimus D. Generalis Co-
mes Sereni, non aliter, quàm An-
gelum suum Tutelarem compella-
bat, & plenū se solatio è vita discessu-
rum, aiebat si eum morti suæ habe-
ret adstitem. Nec ille solùm, sed
plerique omnes aliarum etiam Le-
gionum Officiales, quibus Venera-
bilis Patris Lucae virtus cognita, &
impensa agonizantibus cura inde-
fessè

fessa, millies exoptabant. Jam ad postremum Apostolicorum laborum biennium (et si illud non omnino integrum) descendo. Anno 1588. Societatem Jesu è Transilvania proscripterat hæresis, anno seculari 1688. occupatâ à Cæsare Transilvaniâ eidem Societati æterni exilii pœna relaxata est. Tum Cibinum Saxonica in Dacia Nationis Metropolis Legionis Serenianæ præsidio infessum, Patri Lucæ laboris campus fuit. Nullum adveniens reperit Catholicum, si mulierem civem unicam excipias: exiens è vita reliquit 54. quos varias sectas dedocuerat. Ad hæc aliâque animarum lucra, linguarum Latinæ, Bohemicæ, Germanicæ, Italicæ, Græcæ ac Hebraicæ notitiam præclaram sibi comparaverat. Cibini prima cura fuit oratorium ritu Catholico eleganter adornare. Deinde nunquam interrupto labore Catholicos, & confertim affluentes hæreticos, concionibus, catechesibus, sacris spectaculis, pietatis orthodoxæ exercitationibus attraxit, erudit, incendit: Juventuti instituendæ ludû aperuit: Sacramenta Catholicis ministravit; omnia demum

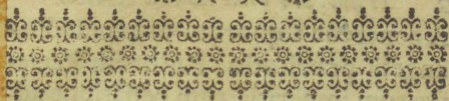
demum omnibus factus est : solus Cibini Sa-
cerdos, malè licèt affectâ valetudine, exhau-
stus viribus, ætate gravis, solus tot laboribus
par. Est iterum quod mireris, illúdque ad-
modum rarum, Venerabilem Patrem Lucam,
suavi suô agendi modô, etiam heterodoxis
fuisse longè charissimum, summâque in ve-
neratione, ut non paucis prolium suarum
frontem signò S. Crucis ab eo signari displi-
cuerit minimè. Unde factum, ut post pium
Patris obitum succedentibus annis Missiona-
rios Patres nostros è domibus profilientes in
plateas, inclamarent : Pater Lucas, fac
nobis crucas ; cruces dicere volebant.
Quantò honore prosecutus sit illum Vir Erudi-
tissimus, & à typis mandato de Saxonum in
Daciam ingressu libro celebratissimus Dominus
de Franckenstein, celeberrimæ Urbis Cibini-
ensis Consul, Inclytæ Nationis Saxonicæ Co-
mes, probè novi, qui illum simili pannò, quo
se, quotannis vestiebat, rebûsque necessariis
adjuvabat frequenter. Quotiescunque hunc
accessimus, dum de eo sermo fieret, non nisi
honorificentissimè, utut diversæ Religionis, ad-
nostram

nostrum ruborem, sed consolationem, magnamque Societatis nostræ commendationem loquebatur in summas defuncti laudes excurrendo. Indè factum, ut non tantum singulari militiæ pompâ, sed & totius Amplissimi Magistratûs præsentia, numerosaque urbis comitiva, fideiûmque lacrymis fuerit tumulto illatus. Colebant scilicet Sacerdotem Catholicum, qui Catholicam Religionem colebant: Amabant illustri virtutum splendore perstricti veri præconem, etiam qui veritatem oderant: sanctum, Dei amicum, & sinè dubio à morte salvum ipsi hæretici prædicabant. Illam obiit anno 1690. die 20. Aprilis, anno ætatis suæ 63. in itæ Societatis 44. Virtutes V. Patris qui fusiùs descriptas voles, ad Mathiæ Tanneri Societatem JESU Apostolorum imitatricem. Hoc demum anno ad nos perlata est pretiosa hæreditas, Apologia, ajo, pro Domo Dei: quam tecum Benev. Lector communicamus.

Uttere & vale.

APO-

APOLOGIÆ

PRO

DOMO DEI

TRACTATUS I.

PARS PRIOR.

De reformatione Ecclesiæ.

[*Prologus Reformationis.*]]

UNT qui Reformato-
res dici volunt, velut A-
postoli à DEO excitati,
quorum ministerio à fun-
damentis reædificanda fuerit, colla-
psa, & funditus everfa Ecclesia; qui
lucernam sub modium detrusam, in
Ægyptiacis tenebris delitescentem
reaccenderent, & super candelabrum

A

re.

reponerent : quorum præconio Evangelii prædicatio, Pastorum Ecclesiæ tum imperitiâ, tum cessatione adulterata, & omnino corrupta, nativæ puritati restitueretur : Christianismus denique, qui arte satanæ perfumdatus, sepultus, multis seculis incognitus evanueret, istorum operâ denuo orbi innotesceret. Ex istis

QUÆRITUR I. An eo modo reformaverint universalē illam quam corde credimus, & ore confitemur Sanctam Ecclesiam Catholicam, de qua divinæ prostant in utroque testamento promissiones. Ose. c. 2. v. 19. & 20. *Sponsabo te mihi in sempiternum in justitia, & iudicio, & in misericordia: & sponsabo te mihi in fide.* Item Isa. c. 59. v. 20. 21. *Cum venerit sion redemptor; hoc fœdus meum cum eis, dicit Dominus: Spiritus meus, qui est in te, & verba mea, quæ posui in ore tuo, & de ore seminis tui, amodò & usque in sempiternam.* Et Ps. 47.

v.9. *Deus fundavit eam in æternum.* Item
45. v. 5. & 6. *Sanctificavit tabernaculum
suum Altissimus, Deus in medio ejus non com-
movebitur.* Cui Christus perennem su-
am adjunxit præsentiam, Matt.28.20.
Copulavit Spiritum S. omnis verita-
tis Doctorem. Joh.16.13. qui maneat
cum ipsa in æternum. c. 14. 16. Quæ
idcirco (ut docet Institutio lib. 4. c. 1.
§. 10.) vocatur ab Apostolo *Columna,
& firmamentum veritatis.* I. Tim. 3. v. 15.
quibus significat Paulus, nè interci-
dat veritas Dei in mundo, Ecclesiam
esse fidam ejus custodem; quia ejus
ministerio, & operâ voluit Deus pu-
ram Verbi sui prædicationem conser-
vari, quæ nunquam nisi in veritatem
Verbi consentit, & nihil pronuntiat
nisi ex Verbo. Et §.1.&c. Quæ Mater
nobis constituitur, quatenus ministe-
riũ sacrum apud eam deposuit Domi-
nus, quod nobis abundè. In cujus sinu
dum continemur, veritatem semper

4 *Tract. I. Ven. P. Luca Kolich*

nobis constaturam securi sumus. De qua profitentur unanimi sententiâ reformatæ Confessiones : Augustana Artic. VII. Quòd una S. Ecclesia perpetuò mansura sit , in qua Evangelium rectè docetur , & administrantur Sacramenta. Helvetica Cap. XVII. oportere omnino semper fuisse, nunc esse , & ad finem usque mundi futuram Ecclesiam, coetum Fidelium, qui Deum verum, in Christo Servatore, per Verbum & Spiritum S. verè agnoscunt , & ritè colunt. De quibus omnino intelligendus sit symboli articulus, Credo S. Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem. Et Synod. Dordrecht. Art. XVII. Ecclesiam Catholicam ab initio mundi fuisse, & usque ad ejus finem perduraturam ; quòd Christus æternus Rex sit, & sinè subditis esse nequeat. Hanc taliter formatam firmatámque Ecclesiam nulli reformationi obnoxiam fieri

fieri posse quisque videt, qui aliquid fide videt.

QUÆRENDUM itaque II. de particulari quapiam Ecclesia, quam reformaverint. Nominent Ecclesiam illam. Tum exprimant distinctè fidei articulos, aut præcipuum quoddam dogma religionis, in quo particularis illa Ecclesia desciverit ab universali, & ideo necessariò utique reformanda fuerit. Specificent itè de defectio- nis tempus, seculum, annum, personas; quæ omnia in aliis hæresibus, & schismatibus exhibere promptum est.

QUÆRENDUM III. An ad defectio- nem illam omnia Ecclesiæ præcipua membra conticuerint? sin contradi- xerunt; quinam illi fuerint Ecclesiæ Doctores, & Pastores? Item, an Synodus quæpiam coacta, ubi iudicio habito, apostatatrix illa Ecclesia, per publicam sententiam condemnata excommunicatâque sit? QUÆ-

QUÆRENDUM IV. Quinam illi fue-
 rint Ecclesiæ reformatores? expri-
 mantur eorum nomina: tum, an ii
 ad hunc solennem reformationis a-
 ctum commissionem ab Ecclesia ac-
 ceperint? vel ab ejus præcipuis mem-
 bris? vel ab ipsomet Deo missionem
 fortiti sint? *Quomodo enim prædicabunt
 nisi mittantur?* Rom. 10. 15. An verò
 ministerii opus propriâ authoritate
 aggressi? de quibus Jere. 23. 21. *Non
 mittebam Prophetas, & ipsi currebant. Nec
 quisquam sumit sibi honorem, sed qui vo-
 catur à Deo.* Hebr. 5. v. 4. Instituatur
 examen Missionis ad Regulam à Lu-
 thero traditam. Tom. 2. Jen. in epist.
 ad Senatum Milhusi. Senatus, inquit,
 examinet novum ejusmodi prædica-
 torem, à quo missus sit ad prædican-
 dum? exhibeat signatas testes lite-
 ras. Quòd si à Deo missum instar A-
 postolorum dicat; demonstret id si-
 gnis & miraculis: aut à prædicando
 arcea-

arceatur. Proferant Reformatores illi signa Apostolatûs. 2. Cor. 12. v. 12. producant argumentum aliquod validum, sibi proprium, quo demonstrent, ipsis peculiariter hoc reformandi munus competere præ reliquis competitoribus, & antagonistis, qui sive ante ipsos reformare cœperunt, sive unâ cum ipsis, sive posterius reformârunt; sicque evincant, suam potissimum reformationem amplectendam esse. Sed illud tale sit, quo nequeant uti eorum adversarii.

Et quidem speciatim satisfaciant Lutheranis exostulantibus, ecurr desertâ Lutheri reformatione, separaverint se ab Evangelica ipsius Ecclesia, novumq; segregatum cœtum sibi formaverint? Certè Calvinus de Lutheri apostolatu profitetur lib. 1. cōtra Albert. Pighi. de lib. arbitr. Non dissimulanter, inquit, fatemur, eum nos habere pro insigni Christi Apostolo,

8 *Tract. I. Ven. P. Luca Kolicb*

cujus maximè operâ, & ministerio restituta hoc tempore fuit Evangelii puritas. Et alibi: Ex Ecclesia, inquit, Wittembergensi fluxit hac nostra ætate Evangelium. Eundem Beza (in Viror. illust. icon.) prædicat Euangelicæ lucis flammæ è densissimis tenebris sensim proferendæ præconem à D. O. M. humani generis miserto excitatum, & ad repurgandum Dei templum evocatum esse, &c.

Cur ergo Prophetam θεόπρεμπτον repudiârunt? alienos audiêrunt? adversariis ejus, Carolstadio, Zvinglio, Oecolampadio adhæserunt? Cur à matrice Evangelii, & fonte Wittembergensi Ecclesia desciverunt? Tanti Ecclesiæ suæ communionem facit Deus (docet Instit. l. 4. c. 1. §. 10.) ut pro transfuga & desertore religionis habeat quicumque se ab ejus societate contumaciter alienârît. Unde sequitur, discessionem ab Ecclesia,
Dei

Dei & Christi abnegationem esse. Quò magis à tam scelerato diffidio cavendum est; quia cùm veritatis Dei ruinam, quantum in nobis est molimur, digni sumus, ad quos conterendos toto iræ suæ impetu fulminet. Nec ullum atrocius crimen fingi potest, quàm sacrilegâ perfidiâ violare conjugium, quod nobiscum unigenitus Dei Filius contrahere dignatus est. Talia Institutio. Quid ad ea Reformati?

TANDEM QUÆRITUR. An particularis illa ab ipsis reformata Ecclesia conjunxerit se, ut membrum, cum mystico suo corpore universali Ecclesia? an verò separata remanserit? Divisum à corpore membrum vivere *ἀδωάτων*. Communionem cum vera Dei Ecclesia tanti facimus (Helvet. Conf. c. XVII.) ut negemus eos coram Deo vivere posse, qui cum ea non communicant, &c. Aut ubi unio

illa, & consociatio facta est? cum quibusnam Ecclesiæ membris! Item an illam reformationem Ecclesia Catholica ut legitimam, verbóque Dei conformem approbaverit?

[*Epilogus Reformationis.*]

Semper fuit in mundo formata, suæque formæ prædita Ecclesia; ergo nunquam in mundo locum habuit *reformatio*, id est deformatæ aliquando Ecclesiæ ad pristinam formam reductio.

Nunquam possibile fuit perire, & evanescere ex orbe veram Christi Ecclesiam. Ergo nunquam possibilis fuit ejus *reformatio*, id est, perditæ ex orbe veræ Christi Ecclesiæ redhibitio.

Qui prætendit, se reddere formam rei cuiuspiam, quæ nunquam perdere nativam suam formam potuit; is deformat omnino rem illam, non reformat. At moderni reformatores prætendunt, se reddere formam

Ecclesiæ, quæ nunquam perdere nativam suam formam potuit. Ergo ipsi deformant omnino Ecclesiam, non reformat. Non *reformationem* Ecclesiæ, sed *conformationem* cum Ecclesia præcepit Dominus Matth. 18. v. 17. *Si Ecclesiam, inquit, non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & publicanus. Non bonam rem facis, stulto labore consumeris, & tu, & populus iste, qui tecum est. Ultra vires tuas est negotium.* Exod. 18. v. 17.

PARS POSTERIOR.

Hypotheses de Christi Ecclesia.

Est Regnum æternum, quod alteri populo non tradetur. Dan. 2. v. 44. Cui nè quidem inferorum portæ prævaleant. Matth. 16. v. 18. Regnum omnium seculorum, & dominatio ejus in omni generatione. Ps. 144. v. 13 quòd Christus Rex sit æternus, & sinè subditis esse nequeat. Ideo portæ ejus jugi-

ter apertæ, die ac nocte non clauden-
tur : ut afferatur ad eam fortitudo
Gentium, & Reges earum adducan-
tur. *Isai. 60. v. 11.* Super ejus muros
constituti custodes, totâ die, & totâ
noctē in perpetuum non tacebunt.
c. 62. v. 6. Cui Dominus dedit Pasto-
res, & Doctores, in opus ministerii,
in ædificationem Corporis Christi :
donec occurramus omnes in unita-
tem fidei. *Eph. 4. v. 11. & 12.* De cu-
jus ore spiritus Dei & verba non re-
cedent in sempiternum. *Isai. 59. v. 20.*
& 21. Civitas super montem posita,
quæ abscondi non potest. *Matth. 5. v.*
14. Cujus Lucerna nequaquam sub
modium ponitur, sed super candela-
brum; ut luceat omnibus, qui in do-
mo sunt. *v. 15.* & qui ingrediuntur,
videant lumen. *Luc. 8. v. 16.* Lucer-
na enim pedibus meis verbum tuum,
& lumen semitis meis. *Pf. 118. v. 105.*
Gloriosa dicta sunt de te civitas Dei.
Pf. 86. v. 3. An-

Antitheses de Reformata
Ecclesia.

QUòd diu incognita; sepultaque
latuit, humanæ impietatis cri-
men est. Calvinus in præfat. ad
suam Institutionem.

Arte satanæ factum est, ut pura verbi
prædicatio aliquot seculis evanue-
rit. Institutio lib. 4. c. 1. §. II.

Notum est, Christianismum adulte-
ratum & corruptum fuisse, Pasto-
rum tum cessatione, tum imperi-
tiâ. Calvin. in epist. 193.

Ecclesia omninò corrupta fuit. Idè in
brevis admon. Catechismo præfixa.
Ex his utriusque Ecclesiæ antitheti-
cis elogiis demonstratio fuit:

*Ecclesia, & prædicatio, quæ multis
seculis humanæ impietatis crimine incognita,
sepultaque latere, arte satanæ opprimi &
evanescere, Pastorum tum cessatione, tum
imperitiâ adulterari & corrumpi potuit,
Dei*

14 *Tract. I. Ven. P. Luca Kolicb*

Dei Ecclesia, & prædicatio esse nequit.

At Reformatorum Ecclesia, & prædicatio taliter adulterari, corrumpi, incognita sepultaque latere, & evanescere potuit.

Ergo Dei esse nequit.

Quale est autem (exoptulat Erasmus in epist. ad Vulturium) quod exigitis? ut credamus, Ecclesiam annis 1400. caruisse Christo; sed sponso stertente, sponsam pro Deo coluisse larvas, & idola: in sacris literis enarrandis fuisse prorsus cæcam: miracula Sanctorum nihil aliud fuisse, quàm præstigias dæmonum. Quis unquam Prophetes prædixit hoc futurum, ut totus orbis ignoraret Christum ab Apostolis prædicatum, ac pro Deo coleret idola? tum quotquot in Apostolorum vicem successerant, excæcati nihil viderent in sacris litteris: deinde post 1300. annos à nescio quibus novis Euangelistis ad veritatis cognitionem revocaretur? Nodus Gordius. Or-

Orthodoxa Confessio de Ve-
tere Romana Ecclesia.

Ecclēsia Romana tempore Cy-
priani, Optati, Augustini &c. si-
cut fundata est ab Apostolis, itā in
Apostolorum doctrina pura perman-
sit. Doctrinam Apostolicam perpe-
tuā successione tenebat. Wittaker.
de Ecclesia. Ivellus in Repl. f. 246.
Tam Augustinus, quā cæteri Patres
meritō Sedi Romanæ reverentiam
exhibuerunt ob religionis puritatem,
quæ ibi sinè macula longo tempore
conservata est. Tum f. 628. Sancti
Patres ad Ecclesiam confugerunt,
quæ religionis integritate, & constan-
tiâ cæteris longè eminebat. Calvin.
lib. 4. Inst. c. 2. §. 2. disputans de Pon-
tificum Rom. successione, hæc §. 3.
fatetur. Sed quum extra contro-
versiam esset, nihil à principio us-
que ad illam ætatem (puta Augusti-
ni)

ni) mutatum fuisse in doctrina ; sed ab ipsis usque Apostolis constanter, & unanimi consensu retentam. At luculentissimè Hieron. Zanchius tom. 3. de Relig. Christ. in epist. dedic. ad Ulysses Martineng. Romana, inquit, Ecclesia fuit olim, & ab antiquis temporibus, propter summam suæ pietatis, cælestis doctrinæ, divini cultûs, Christianæ disciplinæ, constantiæ in fide adversus hæreticos splendorem celeberrima: ac sicut sol in cœlo omnibus stellis, sic illa omnibus in terra Ecclesiis, suo illo eximiæ pietatis Christianæ exemplo præluxit ; atque ità præluxit, ut Mater omnium Ecclesiarum non prorsus immeritò passim fuerit appellata.

Parallela modernæ, & Veteris Romanæ Ecclesiæ.

Moderna est cum Vetere illa Orthodoxa Apostolica, quoad fidei

fidei articulos & religionis dogmata una eadéque, neque ab ea in aliquo descivit. Multis hæc assertio demonstrationibus palam fieri potest:

I. Enumeratione controversorum articulorum, & dogmatum fidei, in quibus defectionis crimen objiciunt; & quorum causâ Romanam deseruerint Ecclesiam. Agedum vel in unico tali articulo dissensum exhibeant: & manus, herbámque dabimus.

II. Demonstratur idem partium temporis enumeratione. Usque ad Augustini ætatem nihil in Apostolica doctrina mutatum fuisse in Rom. Ecclesia, sed constanter retentam religionis puritatem, ipsimet prædicant Reformatores. Indè usque ad S. Gregorii tempora fluxère anni 160. Intercessit hoc medio tempore S. Leo Papa, cum quo tota Ecclesia arctissimè conjuncta fuit, ut patet ex Concilio Chalced. Nec potest ullus articulus

culus ostendi ad fidem pertinens, quem ille de novo introduxerit. Tum sub Felice IV. Justinianus Imperator sedi Apostolicæ addictissimus, & totæ Ecclesia in ejus communione. Tandem Gregorius ille Magnus, quem Calvinus ipse pro Sancto habet, veróque Ecclesiæ Romanæ Episcopo. A tempore S. Gregorii usque ad Leonem X. quando emerfit reformatio, nihil in fidei doctrina mutatum accusant.

Constat idipsum III. adversariorum ultronea confessione: qui in singulis Centuriis testificantur, hodiernæ Ecclesiæ Romanæ dogmata jam tunc viguisse primis illis seculis, quæ felicia, orthodoxa, & Apostolica appellant; illa tamen in orthodoxis illis Patribus nævos appellant, in hodiernis hæreses, sacrilegia, idololatrias. Compendiô Wittakerus qu. 5. de Eccles. c. 7. Verum est, inquit, quod
Cal-

Calvinus ait, & qui Centurias scripserunt, in multis erratum esse à Veteri Ecclesia: ut de limbo, de libero arbitrio, de operum meritis &c. puta Coenæ Dominicæ sacrificio, Sanctorum cultu, & invocatione, de reliquiis, de Purgatorio, &c. De quibus unam eandemque sententiam hodiernæ & Veteris Ecclesiæ esse fatentur adversarii.

Quæ autem sibi congruunt, æqualia sunt. Et: Quæ sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se.

Antiqua Romana congruit, eademque est cum Apostolica Ecclesia. Moderna Romana congruit, eademque est cum Romana Vetere.

Ergo congruit, eademque est cum Apostolica.

IV. Oportet omnino semper fuisse, esse, & fore in mundo Ecclesiam, coetum Fidelium, apud quos pura Euangelii doctrina, & rectus Sacramentorum usus inveniatur. Igitur ante Lutheri etiam tempora, & in-
depen-

dependentem ab ulla reformatione oportebat existere, & extitit talis vera Ecclesia. Erant tunc temporis Ecclesiae: Romana quidem per totum terrarum orbem diffusa: inde Graecae, Ruthenicæ, Æthiopicæ, Abyssinorum, Waldensium, Hussitarum, & illa recens nata Lutheranorum. Aliquam harum omnino oportet veram fuisse. Si ea non fuit Pontificia; aliam assignent, cui sese reformati, tanquam meliori sociârunt. A Romana discesserunt ad Lutheranam: sed neque in hac perseverârunt. An fortè illa Waldensium Fratrum Ecclesia fuit? Contrarium protestatur Calvinus in epistola 298. ad illos ipsos scripta; ubi candidè eis denuntiat, Confessionis ipsorum formulam non posse absq; periculo recipi. Confessio autem Waldensium Bohemica in artic. XIII. qui est de Coena Domini, nominat fanaticos spiritus, qui in

Ver-

Verbis Christi non manentes, verum corpus Christi, & verum sanguinem in Coena Domini esse pernegant; quique propter Coenæ Dominicæ fidem & Confessionem, Waldenses Papismi feces, ac bestiae characteres signatos, idololatrias, antichristos, nec non meretricem illam, aliisque gravioribus nominibus appellant. ut queritur Confessio. Ubi ergo Reformatorum Ecclesia in universo terrarum orbe reperibilis usquam fuit? aut quæ alia ex omnibus Ecclesiis vera fuit, si Romana Pontificia non fuit?

V. Denique demonstratur veritas Pontificiæ Ecclesiæ ipsis operibus. *Non enim in sermone est Regnum Dei, sed in virtute.* I. Cor. 4. v. 20. *Ostende mihi fidem tuam sine operibus: & ego ostendam tibi ex operibus fidem meam.* Jac. 2. v. 18. Fidei opus & ἐνέργεια est reportare salutem animarum. I. Pet. I. v. 9.

Religio, & Ecclesia, in cujus communionem, & doctrinam constat multos reportasse finem fidei salutem animarum, salvifica est.

*In Religionis & Ecclesie Pontificie commu-
nitione & doctrina constat multos reportasse
se finem fidei salutem animarum.*

Igitur ipsa salvifica est.

Major luce sua claret. Minorem probant adversarii, qui sanctos esse Romanæ Ecclesiæ fatentur. Magnum illum Gregorium Calvinus pro sancto habet, quem Romanæ Ecclesiæ verum Episcopum agnoscit. S. Bernardum Centuriatores depingunt omnium Christianarum virtutum genere eximie ornatum, miraculisque divinis plurimis approbatum. Eundem acerrimum Romanæ sedis propugnatorem, Monachorum, Monasteriorum propagatorem, Missam ad novissimum vitæ articulum coluisse fatentur. Centur. XIII. c. 10. col. 1632. 1636. Similiter S. Malachiam
mi-

miraculis, & virtutibus omnibus clariuisse, ità ut nihil esset, quod in illo aliquem offendere posset. Quem Pontificium, & Pontificis Legatum agnoscunt, Monachum & Missificatorem appellant. col. 1589. 1594. Idem de Dominico, Francisco, Bonaventura, plurimisque decimo itidem per singulas Centurias capite confiteri coguntur. Similiter Index Chronologicus Abrahami Bucholzeri plurimos recenset tum Reges tum Episcopos, heroës, ac heroinas; qui illustres sanctitate in Romanæ Ecclesiæ communionem & institutionem posterioribus seculis effulsere.

Non est arbor mala, faciens fructum bonum. Luc. 6. v. 43. Ipsa opera, quæ ego facio, ait Christus, testimonium perhibent de me, quia Pater misit me. Joan. 5. v. 36. Loquor vobis, & non creditis. Opera quæ ego facio in nomine Patris mei,

24 *Tract. I. Ven. P. Lucæ Kolicb*
mei, hæc testimonium perhibent de
me &c. Joan. c. 10. v. 25. Si non fa-
cio opera Patris mei, nolite crede-
re mihi: si autem facio &c. v. 37.
& 38. Si ex fructu arbor cogno-
scitur, ut docet Veritas Matthæi 12.
v. 33. sequitur quòd

Arbor faciens fructum bonum,
non est mala. Luc. 6. v. 43.

Pontificia Ecclesia est arbor faci-
ens fructum bonum (adversariis ipsis
testantibus.)

Ergo ea non est mala.

Item. *Omnis arbor bonos fructus faciens,*
bona est. Matth. 7. v. 17.

Pontificia Ecclesia est arbor fructus bonos
faciens.

Ergo ipsa bona est. Quod erat demon-
strandum.

Multa sunt (gloriatur glorio-
sus Augustinus contr. epist. Manich.
c. 4.) quæ in Catholicæ Ecclesiæ gre-
mio

mio me justissimè teneant ; Tenet consensio populorum , atque Gentium : tenet authoritas miraculis inchoata , spe nutrita , charitate aucta , vetustate firmata : tenet ab ipsa Sede Petri Apostoli , cui pascendas oves suas post resurrectionem Dominus commendavit , usque ad præsentem Episcopatum successio Sacerdotum : tenet postremò ipsum Catholicæ nomen ; quod non sinè causa , inter tam multas hæreses sic ista (Romana) Ecclesia sola obtinuit , ut , cùm omnes hæretici se Catholicos dici velint , quærenti tamen peregrino alicui , ubi ad Catholicam conveniatur , nullus hæreticorum vel basilicam suam , vel domum audeat ostendere. Ista ergo tot & tanta Christiani nominis charissima vincula rectè hominem tenent credentem in Catholica Ecclesia. Apud vos verò ubi nihil horum est , quod me invitet aut teneat , sola personat veritatis pollicitatio ; quæ si tantummodò promittitur , & non exhibetur , nemo me movebit ab ea fide , quæ animum me-

26 *Tract. I. Ven. P. Luca Kolicb*
um tot, & tantis nexibus Christianæ Religio-
ni adstringit. Hæc Augustinus.

S. Hieronymus (quo virô nihil ha-
bet orbis Latinus vel doctius, vel
sanctius, ut loquitur Erasmus in Præ-
fat. Hilar. de Trin.) in epistola ad Da-
masum Papam: Ego, inquit, *nullum pri-*
imum nisi Christum sequens, Beatitudini tuæ,
id est, Cathedræ Petri communionem conso-
cior: super illam petram ædificatam Eccle-
siam scio. Quicumque extra hanc domum
Agnum comederit, profanus est. Si quis
in arca Noë non fuerit, peribit, regnan-
te diluvio - - - Quicumque tecum non
colligit, spargit: hoc est, qui Christi non est,
Antichristi est.

S. Ambrosius in 1. ad Tim. 3. v. 15.
Cum totus mundus, inquit, sit Dei,
tamen ejus domus Ecclesia dicitur,
cujus Rector est Damasus.

Ad hanc enim Ecclesiam necesse
est omnem convenire Ecclesiam, hoc
est, qui sunt undique fideles. Præcisè
denuntiat S. Irenæus, lib. 3. v. 3.

Denique Lutherus de Pontificia Ecclesia: Nos fatemur, inquit, sub Papatu plurimum esse boni Christiani, imò omne bonum Christianum; atque etiam illinc ad nos devenisse; quippe fatemur, in Papatu veram esse Sacram Scripturam, verum baptismum, verum Sacramentum altaris, veras claves ad remissionem peccatorum, verum prædicandi officium, Catechismum, ut est oratio Dominica, 10. præcepta, articuli fidei. Dico insuper sub Papatu veram esse Christianitatem, imò verum nucleum Christianitatis. Tom. 2. Witt. Lat. An. 1551. 581.

Necessaria Reformationis Reformatio.

*Audi verba mea, atque consilia, &
erit Deus tecum:*

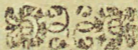
UT fias salutariter reformatus, fac
sis Ecclesiæ Catholicæ confor-
matus.

28 Tr. I. V. P. Luca & Kolicb Apol. 5^c.
matus. A Domino dictum est, Ubi tu stas,
terra sancta est, & hic sta mecum; hoc est,
mecum stas, si stes in Ecclesia; ipse enim locus
est sanctus, ipsa terra fecunda sanctitatis. —
Sta ergo in Ecclesia, sta ubi tibi apparui;
— — ibi firma statio tuæ mentis est, ibi fun-
damentum animi tui. S. Ambr. l. 3. ep. 25.

Ipsa autem veritas (Joan. 10. v. 16.)
Et alias, inquit, oves habeo, quæ non sunt
ex hoc ovili: & illas oportet me adducere, &
vocem meam audient. Vox Pastoris est,
quam (Joan. 21. v. 15.) dicit Simoni
Petro JESUS: PASCE AGNOS MEOS.
Dicit ei iterum: PASCE AGNOS MEOS.
Dicit ei tertio: PASCE OVES MEAS.

Hanc Pastoris vocem audiant oves:
Et fiet unum ovile, & unus Pastor.

AMEN DOMINE.

VENERABILIS PATRIS
LUCÆ KOLICH
è SOCIETATE JESU

**APOLOGIÆ
PRO DOMO DEI**

TRACTATUS ALTER.

Quo demonstratur,
Hodiernæ

ECCLESIAE ROMANÆ
doctrinam eandem esse

Cum Apostolica Veteris
Ecclesiæ doctrina :

ac proinde

Verè orthodoxam & Apo-
stolicam esse

ROMANAM ECCLESIAM;

è contrario verò

Doctrinam & Ecclesiam Refor-
matorum, à Veteri Apostolica verè-
que Catholica Ecclesia ejúsque doctrina
longissimè abire.

Ifai. 2. Miche. 4.

Et erit in novissimis diebus præparatus mons Domini in vertice montium: & elevabitur super omnes colles: & fluent ad eum omnes gentes, & ibunt populi multi, & dicent, Venite, & ascendamus ad montem Domini, & ad domum Dei Jacob: & docebit nos vias suas: & ambulabimus in semitis ejus; quia de Sion exhibit lex, & Verbum Domini de Jerusalem.

Ifai. 30. 20.

Et non faciet avolare à te ultra doctorem tuum: & erunt oculi tui videntes præceptorem tuum: & aures tuæ audient verbum post tergum monentis: Hæc est via, ambulate in ea; & non declinetis neque ad dexteram, neque ad sinistram.

Jerem. 6. 16.

Hæc dicit Dominus, State super vias, & videte: & interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona: & ambulate in ea; & invenietis refrigerium animabus vestris.

VIA, VERITAS,
ET VITA

*Christiano Candido Lectori
representata.*

Ulla inquam res Christiane Lector, in deliberationē gravior venire potest, quàm quæ suscipitur de mediis opportunis, aut necessariis salutis æternæ cōsequendæ. Peregrini sumus super terram, & peregrinamur à Domino, inquirentes patriam meliorem. Viatori verò ut nihil æquè est necessarium, ac Via, ità perniciosius nihil errore viæ.

Si aberrat à via peregrinatio nostra, totò erramus, & excidimus cœlò. Unica interim est

duntaxat nobis Via, devia autem innumera; quoniam multi seductores exierunt in mundum. 2. Joan. 7.

Porro unum est necessarium. Itaque multi dicunt, Quis videre faciet nos bonum illud? Eleva super nos lucem vultûs tui Domine. Hebr. Ps. 4. Deus misereatur nostri; illuminet vultum suum super nos, ut cognoscamus in terra viam tuam. Ps. 66. Proba me Deus, & scito cor meum; interroga me, & cognosce semitas meas; & vide, si via iniquitatis in me est, & deduc me in via æterna. Ps. 139.

Audi fili mi, & esto sapiens, & dirige in viam animum tuum. Prov. 23. 19. Sapiencia est, intellige-

ligere viam suam : & impudentia stultorum errans. *ibid.* 14. 8.

Est via , quæ videtur homini iusta , novissima autem ejus deducunt ad mortem. *vers.* 12. Intelligere faciam te , & docebo te viam , per quam ambules : consulam tibi oculo meo , &c. *Pl.* 32. *Hebr.*

Hæc dicit Dominus : State super vias , & videte ; & interrogate de semitis antiquis , quæ sit via bona , & ambulate in ea , & invenietis refrigerium animabus vestris. *Jerem.* 6. v. 16.

Sequamur , agedum , Deum hortantem. Investigemus Viam Vitæ. En geminam præfert facem reformatio.

*DEO Opt. Max. Auspice ,
Veritate Duce.*

Fax, sive Veritas I.

*Primum ad salutem necessari-
um est Ecclesia : & extra Eccle-
siam nulla salus est spearanda.*

Tà luculentè docet, & ner-
vosè inculcat. Reforma-
tæ religionis Institutio lib.
4. c. 1. §. 4. Quia, inquit,
nunc de visibili Ecclesia differere
propositum est ; discamus vel unico
Matris elogio, quàm utilis sit nobis
ejus cognitio, imò necessaria : quan-
do *non alius est ad vitam ingressus*, nisi
nos ipsa concipiat in utero, nisi pa-
riat, nisi nos alat suis uberibus ; deni-
que sub custodia, & gubernatione sua
nos teneat, donec exuti carne &c. *Adde
quòd extra ejus gremium nulla est speranda
peccatorum remissio, nec ulla salus. Te-
ste Jesai. 37. 32. & Joël. 2. 32, quibus
subscribit Ezech. 13. 9.*

Et

Et §. 10. Tanti Ecclesiæ suæ communionem facit Dominus, ut pro transfuga, & desertore religionis habeat, quicumque se ab ejus societate contumaciter alienarit; sic ejus auctoritatem commendat, ut dum illa violatur, suam ipsius imminutam censeat. Neque parvi momenti est, quòd vocatur columna, & firmamentum veritatis, 1. Tim. 3. 15. quòd electa, & segregata dicitur à Christo in Sponsam, Corpus & plenitudo ejus. Ephes. 5. 27. & 1. 23. Unde sequitur, discessionem ab Ecclesia, Dei & Christi abnegationem esse. Quò magis à tam scelerato dissidio cavendum est; quia dum veritatis Dei ruinam, quantum in nobis est, molimur, digni sumus, ad quos conterendos toto iræ suæ impetu fulminet. Nec ullum atrocius crimen fingi potest, quàm sacrilegâ perfidiâ violare conjugium, quod nobiscum unigenitus

Dei Filius contrahere dignatus est. Et §. 1. Hæc enim, inquit, quæ Deus conjunxit separari fas non est: ut quibus ipse est Pater, Ecclesia etiam Mater sit. – Teste Apostolo, qui novæ & cælestis Jerosolymæ nos esse filios docet. Gal. 4. 24. Talia admodum orthodoxè tradit Institutio.

Non est prætereunda in hoc argumento Magni Augustini sententia. Is in lib. 4. de Baptis. c. 17. ait: Quisquis ab hac Ecclesia Catholica fuerit separatus, quantumcunque laudabiliter se vivere existimet, hõc solo scelere, quòd à Christi unitate disjunctus est, non habet vitam, sed ira Dei manet super illum. Idem S. Doctor in sermon. super gestis cum Emerito Donat. Episc. Salutem, inquit, nemo habere potest, nisi in Ecclesia Catholica: extra Ecclesiam totum potest, præter salutem: potest habere Sacramentum, potest cantare Alleluja, tene-

tenere Euangelium, in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs S. fidem habere, & prædicare; sed nusquam, nisi in Ecclesia Catholica potest salutem invenire. Ità S. Augustinus.

Hanc igitur teneamus *spei*, & fidei *nostræ confessionem indeclinabilem*. Hebr. 10. 23. Videlicet:

Primum ad salutem necessarium est Ecclesia, & extra hanc nulla est salus.

Fax, five Veritas II.

Primorum seculorum Ecclesia fuit orthodoxa, & Apostolica.

PAssim id deprædicant reformati. In Institut. lib. 4. c. 2. §. 3. fatentur, extra controversiam esse, nullam à principio ad Augustini usque tempora, nominatim in Romana Ecclesia doctrinæ factam mutationem, sed ab ipsis jam indè Apostolis ad il-
lam

lam usque ætatem constanter retentam fuisse. Unde Calvinus in responsione ad Jacob. Sadolet. protestari non dubitavit, omnes suos conatus eò tendere, ut restituat illam Ecclesiæ faciem, quæ fuit apud Græcos tempore Chrysofomi, & Basilii, & apud Latinos tempore Cypriani, Ambrosii, Augustini, ut scripta, inquit, eorum testantur. Adeoque Reformati hoc potissimum nomine gloriantur, quòd veterem illam collapsam, ut volunt, pessumdatamque Ecclesiam postliminiò feliciter restituerint, suamque fecerint: ità ut moderna hæc Reformata alia non sit, quàm vetus illa meliorum seculorum restituta Ecclesia. Bene habet. Fulget altera etiam Fax, & concordamus in eandem Veritatem nempe:

Ecclesiam primorum seculorum orthodoxam fuisse, planèque Apostolicam.

His

His jam pro comperto, & confesso habitis, nihil impræsentiarum restat ad propositum, nisi

Quæstio & Inquisitio unica & principalis præsentis tractationis.

Moderna reformatæ Ecclesiæ an sit cum Vetere Ecclesiæ eadem, aut conformis?

LAudatur à Sozomeno lib. 7. hist. c. 12. sapientissimum Theodosii consilium, qui sui temporis Novatores compescuit, hoc pacto. Jussit sæctarum principes convenire: tum petiit, crederentne, antiquos Patres, qui Ecclesiam ante illa religionis disturbia rexerant, rectè consensisse, & verè sanctos, & Apostolicos fuisse? Iis affirmantibus, subjunxit, Examinemus ergo doctrinam vestram
ad

40 *Tract. II. Ven. P. Luca Kolicb*
ad illorum scripta, & si quidem cum
illis consenserit, retineatur: sin mi-
nùs, abjiciatur.

Compendium profectò quàm ex-
peditissimū, tam securissimum. Au-
dientia solùm præstanda est veritati,
seposita omni disceptatione. Audi-
antur syncrerissimi orthodoxi testes,
qui (ùt loquitur August. lib. 2. ad-
vers. Julia. Donat.) nullas nobiscum,
vel vobiscum amicitias attenderunt,
vel inimicitias exercuerunt; quod in-
venerunt in Ecclesia, tenuerūt; quod
didicerunt, docuerunt; quod à Patri-
bus acceperunt, filiis tradiderunt &c.

[*Methodus, & pactum dispu-
tationis, & approbandæ Refor-
mate Religionis.*]

AD Veterum igitur scripta exa-
minemus doctrinam Reforma-
tam, quæ si cum iis consenserit, reti-
neatur; sin minùs, abjiciatur. Ad

Ve.

Veteres ab illis ipsis appellatum est :
ad Veteres eamus.

De Coena Domini.

EXamen à capite ordiamur, à sacra nempe Coena, unde Reformatio hæc exordium sumpsit. Duo in hac potissimum dogmata se reformasse, id est, ad Veteris Ecclesiæ doctrinam restituisse gloriantur. Negant S. Coenam esse *sacrificium* : negant itè m, Christum inibi *corporaliter præsentem*, sub panis & vini symbolis contineri.

De his igitur audiemus *Reformato- rum* primùm, tum VETERUM sententias.

[*De Missæ Sacrificiò sententia Reformatorum.*]

De Sacrificio sic informat catechumenos suos Institutio lib. 4. c. 18.

42 *Tract. II. Ven. P. Luca Kolicb*

§. 1. „ Sed horrendæ, inquit, abo-
„ minationis caput fuit, quum si-
„ gnum satan extulit, quo penitùs ob-
„ literata, & abolita evanesceret, &
„ ex hominum memoria excideret
„ Sacra Coena; nempe quum pesti-
„ lentissimo errore totum penè or-
„ bem excæcavit, ut crederet, Mis-
„ sam Sacrificium, & oblationem ef-
„ se. - - Congredi me hîc Lecto-
„ res intelligant cum ea opinione, quâ
„ Romanus Antichristus, ac ejus Pro-
„ phetæ totum orbem imbuerunt,
„ nempe Missam esse expiatoriam
„ victimam, & quâ pro vivorum, &
„ mortuorum expiatione Deo satis-
„ fiat. (*Deinceps quinque argumentis
impotentissimè in Missæ Sacrificium debac-
chatur.*) §. 3. „ Hoc quidem certif-
„ simum est, inquit, everti Crucem
„ Christi, simul ac erigitur altare; --
„ cùm per Missam millies centena
„ Sacrificia quotidie peragantur,
Chri-

„Christi passionem, & unicam hosti-
„am sepeliri submergíque. Nec me
„latet, inquit, quibus præstigiis hanc
„suam fraudem prætexere soleat pa-
„ter ille mendacii; non varia esse,
„neque diversa Sacrificia, sed unum
„idem sæpius repeti. §. 5. „ Si Chri-
„stus singulis Missis sacrificatur, eum
„singulis momentis mille in locis
„crudeliter interfici oportet. - -
„Reclament centies licet, Sacrificiũ
„hoc esse ἀναίματον. §. 14. „ Quã
„ergo fiduciã sacrilegi illi, qui se ja-
„ctant, Christi carnifices, audent se
„Dei viventis Sacerdotes appellare.
„Et §. 2. „ Qui Sacerdotes, inquit,
„quotidie sacrificantes præficiunt,
„non modò Christo æterni Sacer-
„dotii prærogativam eripiunt, sed
„è dextera Patris deturbare ipsum
„conantur. Quæ tamen eorum est
„improbilas, ad impietatem suam
„tuendam exemplo Melchisedech

(ali-

(aliisque scripturis) se armant.

§. 18. ,, Hæc Missæ abominatio in
 ,, calice aureo propinata omnes Re-
 ,, ges terræ, & populos, à summo usq;
 ,, ad novissimū sic inebriavit, sic per-
 ,, cussit sopore, ac vertigine, ut bru-
 ,, tis ipsis stupidiores, proram, & pup-
 ,, pim suæ salutis in hac una exitiali
 ,, voragine statuerint. Certè nullâ
 ,, unquam validiore machinâ satan
 ,, incubuit ad oppugnandum expu-
 ,, gnandūque Christi regnum. Hac
 ,, fornicatione spirituali, quæ omni-
 ,, um est maximè execrabilis, ita se
 ,, conspurcant &c. Ut omnes intelli-
 ,, gant, Missam in selectissima sua in-
 ,, tegritate acceptam, sinè suis ap-
 ,, pendicibus, à radice ad fastigium,
 ,, omni genere impietatis, blasphem-
 ,, iæ, idololatriæ, sacrilegii scaterere.

Talia de thesauro suo eru-
 ctat Reformatio.

O Bstupefcite cœli super hoc, & portæ ejus defolamini vehementer! Interrogate gentes, quis audivit talia horribilia? A seculo non audierunt, neque auribus perceperunt, donec dilatavit os suum Reformatio.

In eodem lib. c. 17. §. 36. hæc habentur: „ Qui Sacramenti adoratio-
nem excogitârunt, eam non modò
à se ipsis somniârunt, citra scriptu-
ram; - - sed reclamante Scriptu-
rà, suæ sibi libidinis arbitrio Deum
fabricati sunt, derelictò Deo viven-
te. Quid enim idololatria, si hoc
non est? dona pro datore ipso co-
lere. Ubi dupliciter peccatum est:
nam & honor Deo raptus ad crea-
turas traductus est; & ipse etiam
in polluto ac profanato suo bene-
ficio inhonoratus; dum ex sancto
ejus Sacramento factum est execra-
bile idolum. Et §. 15. „ Nec ve-
rò

„rò satanæ præstigiis tam foedè un-
 „quam delusi fuissent, nisi quia fasci-
 „nati jam erant illo errore, Corpus
 „Christi sub pane inclusum ore cor-
 „poreo in ventrem transmitti. Tam
 „brutæ imaginationis causa fuit,
 „quòd consecratio tantundem apud
 „eos valebat, ac magica incantatio.

Ohe! Christiane Lector, jam fa-
 tis est, ohe! tinniunt ambæ aures;
 mens stupet attonita. Liceat ali-
 quando subducere de tetra maledi-
 centiæ tempestate caput nimio opere
 obtusum. Bene habet.

[*Reformati condemnant Ve-
 terem Ecclesiam.*]

Subsidente procellâ, in serenum
 lux erumpere occipit. Nimirum
 magna est Veritas, & prævalet. 3.
 Esdr. 4. exprimitque vel à reluctan-
 tibus confessionem, quam enuntiat
 eadem Institutio eodem libro, c.18.

§. II. „ Sed quia, inquit, Veteres quo-
„ que illos video aliò hanc memori-
„ am detorsisse, quàm institutioni Do-
„ mini conveniebat (quòd nescio
„ quam repetitæ, aut saltèm renova-
„ tæ immolationis faciem eorum
„ Coena præferebat) nihil tutius piis
„ pectoribus fuerit, quàm pura sim-
„ plicique in Dei ordinatione acquie-
„ scere. Imitati sunt (pergit Refor-
„ matio) propiùs Judaicum sacrifi-
„ candi morem, quàm aut ordinave-
„ rat Christus, aut Evangelii ratio fe-
„ rebat.

Hoc habet ! Ecce jam palàm lo-
quuntur : hoc nempe desiderabatur,
ut expectorarent aliquando genuinos
animi sensus. Operta quæ fuère,
aperta sunt : patent præstigiæ : gra-
tulatur Plautus in Captiv. Vides
jam, Lector, tempestatem omnem
& bruta fulmina in ipsam illam Ve-
terem orthodoxam Ecclesiam desæ-
vire,

vire, sed per latus Romani Antichristi, & sub prætextu Romanæ Ecclesiæ. *Veteres illi*, inquit, illi depravârunt institutionem divinam, Sacram Coenam pessumdederunt, in Sacrificium Judaicum perverterunt. Nos igitur pia pectora Reformati impiæ & sacrilegæ illi Ecclesiæ nuntium remittimus. Exite de illa populus Dei, & nè participes sitis delictorum ejus.

Heu pietas ! heu Reformata fides ! per calcatam Ecclesiam tendere ad Christum : repudiatâ Matre, Patrem Deum quærere : ingressum ad vitam aliunde quàm per Ecclesiam tentare : extra ejus gremium ullam salutem sperare.

Deprehendisti jam Lector in ipso capite, *quid sit Reformatio, quid Reformatum est.* Quo compertô, nihil attinebat, ulteriorem facere inquisitionem, ubi propria tenetur confessio.

Veteres de Missæ Sa- crificio.

Sed ut magis elucescat Veritas, contrariis mutuè compositis, & quòd ipsimet tam fidentes conformitatem cum Vetere Ecclesia jactabant; age prodeant in arenam Veteres, ad quos provocârunt.

S. CYPRIANUS A. D. 250.

Agmen ducat clarissimum Veteris orthodoxiæ lumen Divus CYPRIANUS, qui lib. 2. epist. 3. argumentum de S. Cœna ad institutum nostrum disertissimè pertractans hæc habet. In Melchisedech Sacerdote Sacrificii Domini Sacramentû præfiguratum videmus; secundùm quod Scriptura divina testatur Gen. 14. 18. At Melchisedech Rex Salem protulit panem & vinum, fuit enim Sacerdos Dei summi, & benedixit Abraham.

C

Nam

Nam quòd Melchisedech typum Christi portaret, declarat in psalmis Spiritus S. ex persona Patris ad Filium dicens Ps. 109. *Tu es Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech*; qui ordo utique hic est de sacrificio illo descendens, & indè veniens, quòd Melchisedech Sacerdos Dei summi fuit, quòd panem & Vinum obtulit quòd Abrahã benedixit. Nam quis magis Sacerdos Dei summi, quàm D. N. JESUS Christus, qui Sacrificium Deo Patri obtulit, & obtulit hoc idem quod Melchisedech obtulit; id est, panem, & vinum; suum scil. Corpus & sanguinem. - Ergo in Genesi præcedit ante imago Sacrificii in pane & vino constituta, quam perficiens atque adimplens Dominus, panem & calicem mixtum vino obtulit. Sed & per Salomonem (Prov. 9. 2.) Spiritus Sanctus
 typum

„ typum Dominici sacrificii antè præ-
„ monstrat, immolatæ hostiæ, & pa-
„ nis & vini, sed & altaris, & Apосто-
„ lorum faciens memoriam, &c. Si
„ JESUS Christus ipse est summus
„ Sacerdos Dei Patris, & Sacrificium
„ Deo Patri ipse primus obtulit, &
„ hoc fieri in sui memoriam præce-
„ pit; utiq; ille Sacerdos vice Christi
„ rite fungitur, qui id quod fecit Chri-
„ stus, imitatur, & Sacrificium verum
„ & plenum offert tunc in Ecclesia
„ Deo Patri, si sic offert, ut ipsum
„ Christum videt obtulisse. Post
„ Coenam obtulit, ut horâ ipsâ Sa-
„ crificii ostenderet vesperam mun-
„ di, & occident eum ad vesperam.
„ Exod. 12. 6. *Hæc gloriosus Dei Mar-
tyr Cyprianus.*

S. CLEMENS ALEX. A. D. 204.

Lib. 4. Strom. c. 8. „ Melchisedech,
„ inquit, Rex Salem Sacerdos Dei Al-
C 2 tiffi-

„tissimi, qui vinum, & panem sancti-
 „ficatum dedit nutrimentum in ty-
 „pum Eucharistiæ.

S. IRENÆUS A. D. 180.

Lib. 4. adv. hæ. c. 32. „Panem, in-
 „quit, accepit, & gratias egit, dicens :
 „Hoc est Corpus meum; & Calicem
 „similiter suum sanguinem confessus
 „est. Et Novi Testamenti novam
 „docuit oblationem, quam Ecclesia
 „ab Apostolis accipiens, offert Deo
 „in universo mundo; de quo Mala-
 „chias præsignificavit cap. I. Ab or-
 „tu solis usque ad occasum magnum
 „est nomen meum in gentibus, &
 „in omni loco sacrificatur & offertur
 „nomini meo oblatio munda. *Simi-*
 „*lia c. 33. & 34.*

S. JUSTINUS A. D. 150.

In Dial. cum Tryph. Jud. „De nostris,
 „inquit, Gentium, quæ in omni loco
 „offeruntur, Sacrificiis, hoc est, pa-
 „ne

ne Eucharistiæ & poculo similiter
Eucharistiæ, jam tum loquutus Ma-
lacias prædixit, nos glorificare no-
men ejus.

S. IGNATIUS MART.

Apostolorum æqualis.

In Epist. ad Smyr. ἡ ἐξὸν ἐστὶ Χωρὶς
τῆ Ἐπισκοπῆς ἔτε Βαπτίζειν, ἔτε προσφέ-
ρειν, ἔτε Ἰουσίαν προσκομίζειν. Non li-
cet sinè Episcopo neque baptizare,
neque offerre, neque Sacrificium
immolare.

NICENUM CONCILIUM.

Diatyposi de Divina mensa ita docet :
In illa divina mensa attollentes
mentem, fide intelligamus, situm
in illa mensa Agnum illum Dei, tol-
lentem peccata mundi, incruentè
à Sacerdotibus immolatum, & pre-
tiosum ejus Corpus & sanguinem
nos verè sumentes, credere hæc
esse nostræ resurrectionis symbola.

Idem Concilium Can. XIV. ità loquitur.

„Pervenit ad Sanctum Concilium,
 „quòd in locis quibusdam & Civita-
 „tibus Presbyteris Sacramenta Dia-
 „coni porrigant. Hoc neque regu-
 „la, neque consuetudo tradidit, ut
 „hi qui offerendi sacrificii potesta-
 „tem non habent, his qui offerunt,
 „Corpus Christi porrigant. *Ità sy-
 nodus Sancta Nicena. De qua Calvinus lib.
 4. Instit. c. 9. §. 8. sic protestatur.* „Pri-
 „scas illas synodos, ut Nicenam &c.
 „libenter amplectimur, reveremur-
 „que ut sacrosanctas, quantum atti-
 „net ad fidei dogmata: nihil enim
 „continent, quàm puram, & nativam
 „Scripturæ interpretationem. *En
 præcipuum fidei dogma Sacra Cœna, am-
 plectantur ut sacrosanctam Sacræ Synodi
 doctrinam.*

EUSEBIUS CÆSARI. A. D. 320.

Lib. 5. de Euang. demonstr. cap. 3. „ Et
 „sanè, inquit, oraculi exitus admira-
 bilis,

„ bilis ei, qui contempletur, quem-
„ admodum Salvator noster JESUS,
„ qui est Christus Dei, ipsius Melchi-
„ sedech ritu, ea quæ ad Sacerdoti-
„ um in hominibus gerendum spe-
„ ctant, per suos ministros perficiat.
„ Nam quemadmodum ille, qui Sa-
„ cerdos Gentium erat, nusquam vi-
„ detur Sacrificiis corporalibus fun-
„ ctus, sed vino solo & pane, dum A-
„ brahamo benedixit: ita sanè pri-
„ mus ipse Salvator ac Dominus no-
„ ster, deinde qui pane Corporis il-
„ lius, & salutaris sanguinis mysteria
„ repræsentant; quæ sanè mysteria
„ Melchisedech tantò antè Spiritu
„ Divino cognoverat, & rerum fu-
„ turarum imaginibus usus fuerat.

S. AMBROSIUS A. D. 370.

Libr. 5. de sacramentis cap. 1. „ Co-
„ gnovimus Sacramentorum istorum
„ figuram Abrahæ temporibus præ-

56 *Tract. II. Ven. P. Luca Kolicb*

„ cessisse, quando obtulit Sacrificium
„ Sanctus Melchisedech.

Idem S. Doctor planissime scribit in c. 1. Luc. „ Quando sacrificamus, Chri-
„ stus adest, Christus immolatur. Et-
„ enim pascha nostrum immolatus
„ est Christus. *Idem in Ps. 38.* „ Se-
„ quamur, ut possumus Sacerdotes
„ principem Sacerdotum, ut offera-
„ mus pro populo Sacrificium. Quia
„ etsi nunc Christus non videtur of-
„ ferre, tamen ipse offertur in terris,
„ quando Christi Corpus offertur.

S. GREGORIUS NYSSEN.

A. D. 380.

Greg. Nyss. Orat. de Resurr. „ Domi-
„ nus præoccupans impetum Judæo-
„ rum, seipsum victimam offert, idem
„ Sacerdos, & Agnus. Sed dices, quan-
„ do hoc accidit? Tum, cum Cor-
„ pus suum ad manducandum, &
„ sanguinem ad bibendum familiari-
„ bus dedit.

S. HIE-

S. HIERONYMUS A. D. 390.

Hieron. in Epist. ad Marcel. „ Re-
„ curre ad Melchisedech Regem, qui
„ tunc in typo Christi panem & vi-
„ num obtulit, & mysterium Chri-
„ stianum in Salvatoris sanguine &
„ Corpore dedicavit. *Idem in Epist.*
ad Evagr. de Melchisedech scribit ex
sententia vetustissimorum Patrum
Irenæi, Hippolyti, Eusebii Cæsar. &
Emiffeni, Apollinarîi, & Eustachii,
ordinem Melchisedech in eo consi-
stere, quòd non immolaverit cru-
entias victimas, sed pane & vino sim-
plici puròque Sacrificio, Christi de-
dicaverit Sacramentum.

Idem in comment. Matt. 22. ait, Mel-
chisedechum pro Abrahamo obtulisse
panem & vinum. Et in cap. 24.
Melchisedechum Sacerdotem Dei,
panem & vinum offerendo præfigu-
râsse mysterium Eucharistiæ.

Idem in cap. 26. „ Postquam, inquit,
C 5 typi-

„typicum pascha fuerat impletum,
 „& Agni carnes cum Apostolis co-
 „mederat, assumit panem, qui con-
 „fortat cor hominis, & ad verum
 „paschæ transgreditur Sacramen-
 „tum; ut quomodo in præfigura-
 „tione ejus Melchisedech summi
 „Dei Sacerdos panem & vinum of-
 „ferens fecerat, Ipse quoque VERI-
 „TATEM sui CORPORIS & SAN-
 „GUINIS repræsentaret.

S. AUSTINUS A. D. 400.

Augustin. in Epist. 95. ad Innocent. Pap.
 „Melchisedech, inquit, prolato Sa-
 „cramento mensæ Dominicæ, novit
 „æternum ejus Sacerdotium præfi-
 „gurare.

*Idem de Civit. Dei lib. 16. c. 22. loquens
 de oblatione Melchisedech, ait:* „Ibi pri-
 „mum apparuit Sacrificium, quod
 „nunc à Christianis offertur toto or-
 „be terrarum.

Idem in serm. 11. de Sanct. Quid ho-
 no.

„ norabilius dici potest, quàm sub il-
„ la ara requiescere, in qua Domi-
„ nus est Sacerdos, sicut scriptum
„ est: *Tu es Sacerdos &c.*

Idem in Ps. 33. Conc. 2. „ Ipse de Cor-
„ pore & sanguine suo Sacrificium
„ instituit secundùm ordinem Mel-
„ chisedech. *Et cont. adver. Leg. lib. 1. c. 20.* „ Noverunt, inquit, qui legunt.
„ quid protulerit Melchisedech, quan-
„ do benedixit Abrahæ; & jam sunt
„ participes ejus. Vident tale Sa-
„ crificium nunc offerri Deo toto or-
„ be terrarum. Dei autem juratio
„ incredulorum est increpatio.

*Lib. 17. c. 20. de Civit. citans illud Pro-
verb. 9. Sapientia edificavit &c. & dixit:
Comedite panem meum &c.* „ Hic certè
inquit, agnoscimus Dei sapientiam,
„ hoc est, Verbum Patri coæternum
„ mensam in vino & pane præparâs-
„ se; ubi apparet etiam Sacerdotium
„ secundùm ordinem Melchisedech.

„ Nam & illud (Eccle. 5. 17.) *Non*
 „ *est bonum homini, nisi quod manducabit*
 „ *& bibet*: Ad participationem hujus
 „ mensæ pertinet, quam Sacerdos
 „ Ipse Mediator Testamenti novi ex-
 „ hibet secundum ordinem Melchise-
 „ dech de Corpore & sanguine suo.
 „ Id enim Sacrificium successit om-
 „ nibus Sacrificiis Veteris Testamen-
 „ ti, quæ immolabantur in umbra fu-
 „ turi. Quia pro omnibus illis Sacri-
 „ ficiis & oblationibus Corpus ejus
 „ offertur, & participantibus ministra-
 „ tur. *Hæc & plura S. Augustinus.*

S. CHRYSOSTOMUS A.D. 400.

Chrysoft. in Ps. 95. v. 1. „ Ecclesia
 „ Christi, *inquit*, à nullo prohibetur
 „ loco, in omni loco sunt altaria. –
 „ Hæc prædixit Deus per Prophetam
 „ Malach. I. *Ab ortu solis &c.* Vide,
 „ quàm luculenter, quàmque diluci-
 „ dè mysticam interpretatus est men-
 „ sam, quæ est incruenta hostia, thy-
 „ mia.

„miamam verò purum appellat sacras
„preces, quæ post hostiam offerun-
„tur. Vides, nullis finibus circum-
„scribi neque altare, neque canti-
„cum. Est igitur hostia pura primò
„quidem mystica mensa, cæleste
„summèque venerandum mysteri-
„um. *Idem Orat. 17. in epist. ad Hebr.*
„Quoniam multis locis offertur, mul-
„tine sunt Christi? Nequaquam, sed
„unus ubique est Christus. Ponti-
„fex noster est, qui illam obtulit ho-
„stiam, quæ nos mundat; illam quo-
„que nunc offerimus, quæ tunc
„fuit oblata.

Idem Hom. 60. ad Pop. „ Qui tunc
„ipsa fecit in illa Coena, idem ea
„nunc quoque facit. Nos ministro-
„rum tenemus locum, qui verò san-
„ctificat ea, & immutat, ipse est. Ve-
„rùm & tu laice, cùm Sacerdotem
„videris offerentem, nè ut Sacerdo-
„tem hoc putes facientem, sed Chri-
„sti

„ sti manum invisibiliter extentam, —
 „ Audiamus igitur & Sacerdotes, &
 „ subditi, quali escâ facti simus digni:
 „ audiamus & horreamus; sanctis
 „ CARNIBUS suis nos dedit impleri,
 „ semetipsum apposuit immolatum.

Idem lib. 6. de Sacerdotio. „ Qualem
 „ oportet esse eum, qui pro universo
 „ terrarum orbe legatus intercedit,
 „ deprecatorque est apud Deum, ut
 „ hominum omnium non modò vi-
 „ ventium, sed & mortuorum pec-
 „ catis propitius fiat. — Cùm autem
 „ Sacerdos Sacrificium illud horro-
 „ re, & reverentiâ plenissimum per-
 „ fecerit, communi omnium Domi-
 „ no manibus assiduè pertractato;
 „ per id tempus Angeli Sacerdoti as-
 „ sistunt, & locus altari vicinus in il-
 „ lius honorem, qui immolatur, An-
 „ gelorum choris plenus: id quod
 „ credere abundè licet, vel ex tanto
 „ illo Sacrificio, quod tunc peragitur.

S. OPTATUS MILEVITANUS.

Optat. Milevit. lib. 6. Quid tam sacrilegum, *inquit*, quàm altaria Dei frangere, in quibus membra Christi portata sunt. Quid enim est altare, nisi SEDES CORPORIS ET SANGUINIS CHRISTI? Quid vos offenderat Christus, cujus illic per certa tempora CORPUS, & SANGUIS habitabat?

S. CHRYSOSTOMUS.

Lib. 3. de Sacerdot. „ Sacerdotium
„ ipsum in terra quidem peragitis,
„ sed in rerum cælestium ordinem
„ transferendum est: quippe non
„ mortalis quispiam, non Archange-
„ lus, non alia quævis creata poten-
„ tia, sed ipse Paracletus ordinem hu-
„ jusmodi disposuit. - Nam dum con-
„ spicis Dominum immolatum, Sa-
„ cerdotem Sacrificio incumbentem,
„ &c. O! miraculum, qui cum Patre
„ supra sedet, in illo ipso temporis ar-
ti-

„ ticulo omnium manibus pertracta-
 „ tur, ac se ipse tradit volentibus
 „ accipere. - Num contra ista quis
 „ potest insurgere? Hoc mysterium
 „ maximè horrendum, verendúmque
 „ quis tandem, qui sanus sit, qui que
 „ è potestate non exierit, fastidire
 „ poterit? &c. Quare iudicio qui-
 „ dem meo, qui Sacerdotes despici-
 „ unt, contemnuntque, multò scelera-
 „ tiores, ac majori supplicio digni
 „ fuerint quam Dathan, unà cum
 „ omnibus suis. Et quidem nemi-
 „ nem extare talem dixerim, nisi fu-
 „ riarum œstro percitum. *Talia au-*
 „ *reum os Chrysofomi.*

Idem Hom. 2. in 2. Tim. 2. „ Sacra
 „ ipsa oblatio, *inquit*, sive illam Pe-
 „ trus, sive Paulus, sive cuiuscunque
 „ meriti Sacerdos offerat, eadem est,
 „ quam dedit Christus ipse discipulis,
 „ quàmque Sacerdotes quoque modò
 „ conficiunt. Nihil habet ista, quàm
 „ illa

illa minùs. Cur id? quia non hanc
sanctificant homines, sed Christus,
qui illam ante sacrauerat, quemad-
modum enim verba quæ locutus
est Christus eadem sunt, quæ Sa-
cerdotes nunc quoque pronuntiant,
ità & oblatio eadem est. Et hoc
igitur Corpus Christi, & illud est.

HABES candide, & Veritatis stu-
diose Lector de divinissimo Coenæ
Sacrificio doctrinam, sententiámque
VETERIS ORTHODOXÆ EC-
CLESIAE sole meridiano clariùs re-
præsentatam. E millenis paucula
dedimus. Adeò inter mysteria San-
ctæ Fidei nostræ nullum dogma tan-
tâ testium nube est coronatum, at-
que istud. Millies in Veteribus le-
gas, *liturgiam facere, ad liturgiam conve-
nire, sacrificare, immolare, Sacrificium al-
taris, Corporis Christi, hostiam, victimam
incruentam, ἀναίμακτον offerre.* Tot
prostant de Sacerdotio, & Sacrificio
hoc

hoc conscripti à Chrysoftomo, Ambrosio, Cyrillo, aliisque libri, & tractatus luculenti. Quid plura? ipsæ illæ liturgiæ, ritusque Sacrificii hujus peragendi, omnium Ecclesiarum, Græcæ, Latinæ, Barbaricæ, Alexandrinæ, Ægyptiacæ, Æthiopicæ &c. Hanc Veritatem Catholicam vel cæcis palpandam ingerunt.

Et de primo hæctenus: de altero jam Reformatæ Cœnæ dogmate iuvat aliquid ex iisdem purioris antiquitatis fontibus propinare. Bibant, si iustitiam sitiunt Reformati.

De reali Christi in S. Cœna præsentia.

Veterum sententiæ.

S. HILARIUS.

Hilar. lib. 8. de Trin. Quæ legimus, inquit, intelligamus. Ipse enim
di-

dicit: *Caro mea verè est esca, & sanguis meus verè est potus.* de Veritate carnis, & sanguinis non est relictus ambi-
gendi locus. Nunc enim & ipsius Domini professione, & fide nostrâ, verè caro est, & verè sanguis. Anne hoc Veritas non est? contingat plane his verum non esse, qui Christum JESUM verum esse Deum negant. NB.

S. CYRILLUS HIERSOL.

Cyrrill. Catech. mysta. 4. Ipse Beatus Paulus modò clamabat, quòd in nocte, quâ tradebatur Dominus noster JESUS Christus, accipiens panem dixit, *Hoc est Corpus meum,* & calicem, *Hic est sanguis meus.* Cùm igitur ipse pronuntiaverit, *Hoc est Corpus meum,* quis audebit deinceps ambigere? cùmque idem ipse asseveranter dixerit, *Hic est sanguis meus,* quis unquam dubitaverit, ut dicat non esse ejus sanguinem? Aquam olim in vinum convertit; & eum parum dignum existimabimus, cui creda-

mus, quòd vinum in sanguinem transfutârît? - Nam in specie panis dat nobis Corpus, & in specie vini dat nobis sanguinem. Corpus enim sunt & sanguis; etsi sensus tibi illud renuntiat, fides tamen te confirmat, & citra omnem dubitationem certum reddit &c.

S. AMBROSIUS.

Ambr. lib. 4. de Sacram. c. 4. Panis iste panis est ante verba Sacramentorum: ubi accesserit consecratio, de pane fit caro Christi. Quomodo potest, qui panis est, corpus esse Christi? consecratione. Consecratio igitur quibus verbis est? & cujus sermonibus? Domini JESU. Si tanta vis est in sermone Domini JESU, ut inciperent esse, quæ non erant, quanto magis operatorius est, ut quæ erant, in aliud commutentur. Ergo ut tibi respondeam, non erat corpus Christi ante consecrationem: sed post

post consecrationem dico tibi, quod jam corpus est Christi. Ipse dixit, & factum est, Ipse mandavit, & creatum est. Ipse Dominus JESUS testificatur nobis, quod corpus suum accipiamus, & sanguinem; nunquid debemus de ejus fide, & testificatione dubitare?

S. CHRYSOSTOMUS.

Chrysof. tom. 3. hom. 24. in 1. Cor. 10. vers. 16. Calix benedictionis, cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est? valde fideliter dixit, & terribiliter. Hoc est autem quod dicit. Id quod est in calice est quod fluxit è latere; & illius sumus participes. Et in veteri quidem, quem idolis offerebant sanguinem, eum ipse sustinuit suscipere; hinc autem & ipsum mutavit Sacrificium, & pro cæde brutorum se ipsum jussit offerri. *In eadem homil. docet S. Orator,* nobis proponi idem Corpus, quod fuit

fuit clavis confixum, flagris cæsum, & tandem usque ad supremam sedem elatum. Magos hoc ipsum Corpus adorasse in præsepi, nos autem in altari; illos in ulnis mulieris, nos autem in manibus Sacerdotis.

In homil. 61. epist. ad Pop. Volui, inquit Christus, frater vester fieri: carni propter vos & sanguini communicavi: vobis vicissim ipsam carnem & sanguinem, per quæ vester cognatus factus sum, trado. – Si pura sunt vestimenta, adora, & communica. *Millies talia repetit Chrysostomus.*

S. AUGUSTINUS.

August. super Levit. lib. 3. quest. 57. Quid sibi vult, inquit, quòd à sanguine Sacrificiorum tantopere populus prohibetur? si illis Sacrificiis unum hoc Sacrificium significabatur, in quo vera fit remissio peccatorum; à cuius Sacrificii sanguine in alimentum sumendo non solùm nemo prohibetur

tur, sed ad bibendum potius omnes exhortantur, qui volunt habere vitam. *Idem tract. 31. in Joan.* Viderunt suo scelere morientem, & crediderunt in Christum suis sceleribus ignoscentem, quousque biberent sanguinem quem fuderunt.

Idem cont. advers. Leg. lib. 2. c. 9. Mediatorem Dei & hominem Christum JESUM carnem suam manducandam, bibendumque sanguinem dantem fidei corde & ore suscipimus; quamvis horribilius videatur, humanam carnem manducare, quàm perimere: & humanum sanguinem potare, quàm fundere.

S. AMBROSIUS.

Ambr. lib. 3. de Spir. S. c. 12. in verba Ps. 98. Adorate scabellum pedum ejus. Per scabellum, inquit, terra intelligitur, per terram autem caro Christi, quam hodie in mysteriis adoramus, & quam Apostoli in Domino adorârunt. *Con-*
solat

72 *Tract. II. Ven. P. Luca Kolicb*
sonat S. Aug. in eadem Psalmi verba: Inve-
nio, quomodo sine impietate ado-
retur terra, adoretur scabellum pe-
dum. Suscepit enim de terra ter-
ram, quia caro de terra est, & de
carne Mariæ carnem accepit. Et
quia in ipsa carne hîc ambulavit, &
IPSAM CARNEM manducandam
nobis ad salutem dedit. Nemo au-
tem carnem illam manducat, nisi
priùs adoraverit. Inventum est,
quemadmodum adoretur tale scabel-
lum pedum Dei: ut non solùm non
peccemus adorando, sed peccemus
non adorando.

Ità de Sacra Domini Coena ortho-
doxi Veteres.

Antitheta utriusque Ecclesiæ.

OB oculos positam habes, Lector
Christiane, vivis expressam
coloribus quoad Reformationis Ca-
put,

put, utriusque Ecclesiæ faciem. Exspectabas utique tam sanctè promissam conformitatem. Quæ autem societas luci ad tenebras? quæ conventio Christi ad Belial? Non tantum ab Oriente distat Occidens, à Cœlo orcus, quantum Reformata, ut vides, Ecclesia, à Vetere Orthodoxia. Nempe quod Veteribus est Christus, & Deus, id Reformatis Antichristus, & satan; quod illis divinum, sacrosanctum, & cultûs divini fastigium, hoc istis idololatria execrabilis, omnis blasphemix, impietatis, sacrilegii sentina, vorago, &c.

Remonstratio abominationum.

VEtitum quidem olim fuit oraculô *Camerinam movere*. Verùm hæc dicit Dominus Deus Israël: *Ponam contra te omnes abominationes tuas, & abominationes tuæ in medio tui erunt.* Ezech. 7.

D

Qui

Qui Missam docuit Sacrificium & oblationem esse, hic Antichristus fuit, imò ipsissimus diabolus, qui pestilentissimo hoc errore totum orbem obcæcavit; abominatione propinatâ in aureo poculo inebriavit omnes Reges terræ, & populos, à summo usque ad novissimum; & fornicatione spirituali omnium maximè execrabili conspurcavit. Hæc & ejusmodi fæcis plurima sunt Reformationis axiomata.

At verò novam hanc novi Testamenti oblationem, & Sacrificium primus DEO Patri obtulit summus Dei Sacerdos, Sapientia Dei, Verbum Patri coæternum, Dei hominumque Mediator JESUS Christus.

O Reformatio! super quem dilatasti os, & ejecisti linguam.

Qui Sacerdotes præfecit sacrificantes, is (è Reformationum sententia) Christo prærogativam Sacerdotii eripuit,

ripuit, ipsúmque è dextera Patris deturbare conatur: is sacrilegos carnifices instituit, qui Christum singulis momentis mille in locis crudeliter interficiant. Sic isti. At ordinem hujus Sacerdotii instituit, disposuítque Paracletus ipse. Cui ergo exprobrástis, & quem blasphemástis, & super quem exaltástis vocem, ô Reformati!

Consecratio tantundem est, ac magica incantatio, inquit illi. At hæc consecratio peragitur ipsius Christi verbis, ejúsque manu invisibiliter extentâ. Cui assimilastis me, dicit Deus, & comparástis me, & similem fecistis? *Isai. 46.*

Porro cùm Christus non semet ipsum clarificaverit, ut Pontifex fieret, sed qui locutus est ad eum, *Filius meus es tu, & Sacerdos secundùm ordinem Melchisedech, Hebr. 5.* jam ecce tota illa maledicentiæ sen-

76 *Tract. II. Ven. P. Luca Kolicb*
tina in ipsam fontanam Deitatem ex-
oneratur. Quæ cum ita sint,

Necessarium omnino erit, inqui-
rere in ipsum authorem, fontemque
invenire, unde tam abominanda pro-
fluxerunt.

*Inquiritur primus hujus
Reformationis Author.*

A Domino factum est, ut secre-
tum quod erat, propalaretur.
Dixit Veritas: *Quæ in tenebris dixisti, in
lumine dicentur, & quod in aurem locuti
estis in cubiculis, predicabitur in tectis.*
Luc. 12. Non est enim aliquid abscondi-
tum, quod non manifestetur; nec factum
est occultum, sed ut in palam veniat. Et
dicebat illis, *Videte quid audiatis.* Marc. 4.
v. 22. Necessaria hoc loci commoni-
tio, *Videte, quid audiatis, ô Reformati.*

Author is detegitur.

Antesignanus reformationis Mar-
tinus

tinus Lutherus confessus est, & non negavit, & confessus est: Vice quadam sub medium noctis expergefatto sibi adfuisse diabolum, qui disputationem contra Missam exorsus, eam variis argumentis, ut execrandam idololatriam, summamque abominationem contentissimè impugnavit. Hunc magistrum de mysteriis, & dogmatis Fidei disputantem, & deficientem Lutherus attentè, & benevolè auscultavit; & cum certus esset, doctrinam è cathedra pestilentiae ab ipso mendacii patre dictatam esse, eam tamen toto pectore amplexus est, suoque reformato coetui, ut dogma principale tradidit, proscriptò, uti præcipiebat diabolum, Sacrificio Missæ, & Sacerdotiò. Cujus facti socios reliquos coetus reformatos, id est Ecclesiæ Catholicæ desertores natus est: qui omnes arripuerunt avidè, & mordicus tenent, quod Luth-

rus à nocturno illo Magistro accepit, & tradidit. Adhæc ipse hic discipulus, ad perpetuam rei memoriam, orbisque universi notitiam, totius nocturnæ illius tragoediæ seriem, ab ovo malo, usque ad mala pessima literis consignavit. Tom. 7. Wittemb. lib. de Missa privata. Nôrint jam Reformati, quâ sint nati origine. *Videte, quid audiatis*: quem ducem sequamini. Primus qui Missæ abolendæ author, eam idololatriam nominare ausus est, alius non fuit, quàm Angelus abyssi Apoc. 9. cujus nomen **אבדן** exterminans, perditio, quem depingit Institutio lib. I. c. 14. §. 15. quòd adversarius Dei, & noster ubique dicitur; de quo testatur Christus, ab initio fuisse homicidam: quem mendacem in omnibus ejus factis experimur: qui nil nisi gloriæ divinæ extinctionem, & perditionem

nostram molitur; omnis malitiæ, iniquitatis author, dux, & architectus. Sic orthodoxè Institutio.

Videte nunc quidaudiatís ô Reformati: Hunc ipsum, qualem describitis diabolum, authorem sibi, ducem, & architectum in Missa abolenda fuisse confitetur princeps Reformationis vestræ Lutherus. Huic vos Magistro, & Duci concredidistis posthabitâ, contemptâque Ecclesiâ. Applausit Doctori suo hoc epiphonemate Lutherus: Hic ego, inquit, nil moror eos, qui occlamabunt Ecclesiam, & Patres, Gregorium, Bernardum, & reliquos, Missam hujusmodi peregisse. Et Calvinus: Congredi *me* Lectores intelligant cum ea opinione, quâ universus orbis, & omnes populi, à summo usque ad novissimum imbuti sunt, &c.

Certè palam faciunt hujusmodi capita, spiritum pariter cum doctri-

na se hausisse ab illo, qui est Rex super omnes filios superbiæ, Job. 41. idque non sinè insigni auctario. Confer Lector ea quæ contra Missam evomuerunt sive Lutherus, sive Calvinus, cum nocturna illa diaboli disputatione, & deprehendes discipulos Magistro sexcentis parasangis præcucurrisse. *Videte, quid audiat.*

Jam ubi constat, ipsis fatentibus, discipulis, satanam Missæ adversarium esse capitalissimum, ejusque abolendæ authorem; vide quàm sint inverecundè mendaces, quòd non dubitant eundem diabolum confingere Missæ authorem, & fabricatorem. Calvinus hæc est superementiens phrasis, nullâ unquam validiore machinâ satanam ad expugnandum Christi regnum incubuisse, quàm per Missam. Præcrocitavit pullo suo malus corvus Lutherus: in hac una fabricanda diabolos omnes

nes annis sexcentis desudâsse asserens.

Quis cæcus non palpet, quas tenebriones isti obtendunt tenebras? tàmne amens est diabolus, sibique hosticus, ut machinam sexcentos annos elaboratam, πανοπλίαν in qua unica confidit, regni denique sui arcem, omnis idololatriæ, sacrilegii, impietatis compendium, ipsemet sciens prudens oppugnaverit, dissipaverit, pessumdederit. ἐπανεῖσησαν μαρτυρες ἀδικοὶ καὶ ἐψεύσατο ἡ ἀδικία αὐτῆς. ψαλ. κζ'. Insurrexerunt testes iniqui; & mentita est iniquitas sibi.

Quid dicit Veritas? Si sātanas consurrexerit in semetipsum, non potest stare, sed finem habet. Quomodo ergo stabit regnum ejus? Marc. 3. Matt. 12. Isti verò corroborant sibi verbum nequam: dicunt, quis videbit? scrutantur iniquitates. Et impingere fecerunt in semetipsos ipsam

linguam suam. Fugient omnes videntes eos ; & timebunt omnes homines, & annuntiabunt opus Dei, & opus ejus intelligent. Pl. 64. Hebr.

Quocirca , *si utique justitiam loquimini , recta judicate filii hominum : etenim in corde iniquitates operamini , in terra injustitias manus vestrae concinnant, &c.* Psalmi 57. Sic igitur è Veritate loquendum vobis est : Quum videamus satanam , qui pater mendacii est , ubique Dei & noster hostis , qui que nil nisi gloriae Divinae extinctionem , nostramque perniciem molitur , tantâ hostilitate in Missam abolendam incumbere ; profectò necesse est, hanc ipsam plurimum ad Dei gloriam , nostrumque emolumentum conferre : atque adeò ut opus Dei sanctè retinenda est ; doctrina verò contraria , quam ipsimet discipuli sese à diabolo fatentur hausisse, in orcum cum auctore suo releganda, sepeliendâque.

Zwin-

Zwinglii Magister in S. Coe-
na reformatione.

DEprehensô hunc in modum
prioris reformati dogmatis au-
thore, producit, ecce tibi, in lucem
alterius quoque Reformationis Ma-
gistrum discipulus itidem, arcanam
sibi factâ referens apocalypsim. Nar-
rat (in lib. de subsid. Euchar.) somni-
um Zwinglius, in quo edoctum se
ait à Monitore quodam, quâ ratione
verba Coenæ è proprio sensu defle-
cti possent ad Metaphoricum; ut sic
sublatâ Christi præsentia signa dun-
taxat remanerent. Porrò Monitor
albus an ater fuerit, negat quidquam se
meminisse. Credite posteri! Reli-
qua hujus somnii cùm probè memi-
nerit, & exactè describat, unicum
istud, *album an atrum* Monitorem
somniaverit, momento oblitum esse,
credat qui seduci amat. Sed lar-

giamur hanc Zwinglio oblivionem. Verumenimverò temeritatis plenū est, fidem somnio habere, de cujus authore dubites, *bonus an nequam* is fuerit: Angelus Domini, an satanæ nocturnum phantasma ingesserit; ei nihilominus, veluti divino oraculo superstruere religionis, & totius Ecclesiæ reformationem. Dicat nunc Reformatus: *Scio cui credidi, & certus sum.* Candidè loquendo, sive somniaverit *atrum*, in proprio nempe schemate, sive *album* in eментito transfiguratum suggestorem illum; ex Deo certè nequaquam esse potuit spiritus ille, ut qui manifesta opera carnis, inimicitias, contentiones, æmulationes, rixas, dissensiones, sectas feminaverit.

Lamentatur Erasmus illorum temporum æqualis, tumultus Ecclesiæ per istiusmodi homines tantos excitatos esse, quibus nec in Annalibus
le-

legantur unquam exorti vel graviores, vel latius divagati. Non est disensionis Deus, sed pacis. Contra, qui dissidiis orbem concutiunt, parentem suum referunt, qui primus sevit discordiam inter Deum & hominem, & salutiferam Evangelicæ doctrinæ segetem vitiavit, dum inspersis zizaniis, nocturnum tempus aptum principi tenebrarum elegit. Ità Erasmus.

Universæ Ecclesiæ Dei innotescit (inquit Schlüsselburg. lib. 2. Theo. Calv.) quisnam sit ille spiritus, à quo Zwingliani suam opinionem Sacramentariam hauserunt, nempe spiritus ille ater, qui nocte obambulans, lucem fugit: hic spiritus fallax sua fallacia somnia Zwinglio somniatori inspiravit. Ità Theologus ille evangelicus.

Hiscæ deductam habemus ad fontes suos Reformationem.

Videte quid audiatis Reformati.

At-

Attendite ad petram unde excisi estis ; & ad cavernam laci , de qua præcisi estis. Isai. 50.

Ex ungue leonem agnoscimus , & metimur ; quod è capite iudicium feramus de tota Reformatione. Tali deprehenso capite , nihil attinebat ultrà quærere de membris aliis. Verùm ut id quoque in Veritatis trophæum accrescat , præcipua perstringemus.

Repositio Sanctissimi Sacramenti.

PRiùs tamen refellenda est quædam censura, quâ Ecclesiam Veterem percellit reformatio, damnans consuetudinem asservandi Sanctissimam Eucharistiam in ægrotorum usum. Sic decernit lib. 4. c. 17. §. 39.
 „ His rationibus , inquit , clarè patet,
 „ repositionem Sacramenti, ut ægro-
 „ tis extra ordinem distribuatur, in-
 uti-

„utilem esse. - - Sed enim qui sic
„faciunt, *inquit*, habent Veteris Ec-
„clesiæ exemplum. Fateor: verùm
„in re tanta, & in qua non sinè ma-
„gno periculo erratur, nihil tutius
„est, quàm ipsam Veritatem sequi.
An igitur à vobis Verbum Dei, &
Veritas processit? aut in vos solos
pervenit? I. Cor. 14. Quid est Veri-
tas? ubi hæc invenitur? & quis est
locus intelligentiæ? Nónne ubi Chri-
stus, & ejus spiritus? in Ecclesia vi-
delicet. Nónne hæc columna est,
& firmamentum Veritatis. I. Tim. 3.
v. 15. Hanc deseram, & innitar a-
rundini vento agitatae? ut circum-
ferar omni vento doctrinæ, in ne-
quitia hominum, in astutia ad cir-
cumventionem erroris? Ephes. 4.
Ego quod ab Ecclesia accepi, securus
teneo, & trado. August. epist. 118.

SED IAM, si libet, à capite refor-
mationis sic deformato, ad membra
dein-

deinceps alia convertamus oculos;
& conformitatem prætenſam exami-
nemus.

Duo ſibi reliqua fecerunt è ſepte-
nario numero Sacramenta. De Cœna
jam vidimus. Nunc *Baptiſmum* in-
ſpiciamus, an hunc ad Veteris Eccle-
ſiæ formam reſtituerint.

Baptiſmi Reformatio I.

PRimò quidem negant eum ad ſa-
lutem eſſe neceſſarium. Inſti-
tutio lib. 4. c. 15. §. 20. „ Quantum
„ damni, inquit, invexerit dogma il-
„ lud malè expoſitum, baptiſma eſſe
„ de neceſſitate ſalutis, pauci adver-
tunt. Id eſt, nemo præter Calvinum.
Quid ad hæc Auguſtinus, quem u-
num inſtar omnium, optimum & fi-
deliſſimum teſtem antiquitatis com-
mendat Inſtitutio lib. 4. c. 14. §. 7.
Hic S. Doct̃or in epiſt. 20. diſertè pro-
nuntiat. „ Quiſquis dixerit, quòd in
Chri-

„ Christo vivificabuntur etiam par-
„ vuli, qui sinè Sacramenti ejus par-
„ ticipatione de vita exeunt, hic pro-
„ fectò & CONTRA APOSTOLI-
„ CAM prædicationem venit, & to-
„ tam condemnat Ecclesiam. *Idem*
de orig. ani. lib. 3. c. 9. „ Noli credere,
„ infantes, antequam baptizentur,
„ morte præventos, pervenire posse
„ ad originalium indulgentiam pec-
„ catorum, si vis esse Catholicus.

Idem serm. 14. de Verb. Apost. „ Audi,
„ inquit, Euangelium: *Nisi quis renatus*
fuerit ex aqua & Spiritu S. non intrabit in
regnum cælorum; Domini est senten-
„ tia: huic non resistit, nisi qui Chri-
„ stianus non est.

Quid ad hæc Reformatio? Fal-
luntur, inquit, qui baptismi mentio-
nem fieri hoc loco putant. lib. 4. c. 16.
§. 23. Idcirco commentum hoc ex-
plodendum esse præcepit §. 26. En
conformitatem Reformationis.

Baptismi Reformatio II.

Aliud de baptismo placitum docent Instit. lib. 4. cap. 15. §. 7. Certissimum esse, idem prorsus fuisse Joannis ministerium (in baptizando) quod Apostolis postea delegatum est. Quare neminem perturbet, *inquiunt*, quòd alterum ab altero discernere VETERES contendunt in ministerio Joannis, quorum non tanti NOBIS esse debet calculus, ut Scripturæ certitudinem quatefaciat. Iterum quærit Paulus: An igitur à vobis Verbum Dei processit? aut in vos solos pervenit?

Baptismi Reformatio III.

Credidit orthodoxa vetustas baptisma conferri in remissionem peccatorum (in Symbolo Constantinopol.) baptizari unumquemque in re-

remissionem peccatorum, Act. 2. 38.

Baptismo peccata ablui, Act. 22. 16.

Mundari nos lavacro aquæ. Ephes. 5.

Salvos fieri baptisate. I. Petr. 3. 21.

Quid Reformati? Negant hæc fieri per baptismum. Sed hunc signum duntaxat esse, sigillum & consignationem factæ jam antè remissionis. Imò negant auferri, aut ablui peccata; sed remanens post baptismum peccatum obtegi duntaxat, & non imputari. Igitur cavendum præcipit Institutio, nè sui in errorem inducantur per ea, quæ hyperbolicè ad amplificandam Sacramentorum dignitatem paulò magnificentius à Veteribus scripta sunt. Idem scilicet caveant oportet, nè à Verbo Dei, & sacris literis in errorem inducantur, ubi non pauca hyperbolicè, ut iis placet, scripta invenient, quæ ad amplificandam Sacramentorum dignitatem paulò magnificentius à Deo dicta pronuntiabunt.

Baptismi Reformatio IV.

QUOD autem multis abhinc annis
 (inquit Institutio lib. 4. c. 15.
 „ §. 20.) adeoque ab ipso ferè Ecclesiæ
 „ exordio usu receptum fuit , ut in
 „ periculo mortis laici baptizarent, si
 „ minister in tempore non adesset ;
 „ non video, quàm firmâ ratione de-
 fendi queat. Non vides ? Colly-
 rio inunge oculos tuos , ut videas.
 Apocal. 3. Non vides, quàm firmâ
 ratione defendi queat ? Confiteor ti-
 bi Pater Domine coeli & terræ , quia
 abscondisti hæc à sapientibus, & pru-
 dentibus , & revelâsti ea parvulis.
 Matt. II.

Baptismi Reformatio V.

Ritus quosdam, & cæremonias cir-
 ca baptismi administrationem
 adhibuit vetus Ecclesia. Omnia
 damnant & conspuunt reformati. In-
 venta

venta est (inquit Institut. lib. 4. c. 15. §. 19.) benedictio vel potius incantatio aquæ, quæ veram aquæ consecrationem pollueret. Ità Novator.

Quid Veteres? August. lib. 6. contra Julian. Donat. c. 8. Crucis signo, inquit, obsecratur unda baptismalis, ut eâ deleatur reatus.

Pergit reformatio. Additus est postea cereus cum chrismate; exsufflatio verò januam ad baptismum aperire visa est. Audiatur Augustinus ibid. c. 2. Tu ipse ab orbe toto exsufflandus esses, si huic insufflationi, quâ princeps mundi à parvulis ejicitur foras, contradicere voluisses. „ Etsi autem me non latet (*progrreditur Calvin.*) quàm vetusta sit adventitiæ hujus farraginis origo; *respue-* „ *re tamen mihi*, & *piis* omnibus factum est, quidquid ad Christi institutionem addere ausi sunt homines. Quid istis facias? Dii similes facti ho-

mi-

minibus descenderunt ad nos. Act. 14. cæteri homines sunt. Sed audiant gigantes illi semidei de his hominibus pronuntiatum Veritatis, Lucæ 10. Qui vos audit, me audit ; & qui vos spernit, me spernit. Qui autem me spernit, spernit eum qui misit me.

Plus ultrâ exerunt linguam , & acuunt dentes. , Quum autem videret satan stultâ mundi credulitate, absque negotio, ferè inter ipsa *Euangelii exordia* receptas esse suas imposturas, ad crassiora ludibria prorupit. Hinc sputum, & similes nugæ palàm in baptismi probrum effreni licentiâ invecitæ, &c. Nota Lector effrené Novatoris maledicentiam. Fatetur, illos ritus inter ipsa ferè *Euangelii exordia*, id est, Apostolorum temporibus receptos, & usitados fuisse : & audet appellare stultam credulitatem, & satanæ imposturas.

Inscribe ejus fronti, quæ tamen caret :
Calvinus dixit. Piis istis hominibus,
quidquid ad salivam non fuerit, eti-
am facta divina, fas erit respuere,
proculcabunt sputum & lutum, quo
Dei sapientia inunxit cæci oculos.
Joan. 6. Causam in promptu habent ;
Nempe istæ, inquit, frigidæ, & hi-
strionicæ nugæ nullum alium affe-
runt usum, nisi ut stupentis populi
sensum fallant. lib. 4. c. 17. §. 43.

*In omnibus damnant orthodo-
xam antiquitatem.*

SI quis vetustate tueri hujusmodi
„ inventiones velit, nec ipse igno-
„ ro, quàm vetustus sit chrismatis, &
„ insufflationis in baptismo usus. Sed
„ isthæc scilicet humanæ confidentiæ
„ procacitas est, quæ se continere
„ nequit, quin semper in Dei myste-
„ riis ludat, & lasciviat. En obser-
van-

vantia erga sanctam antiquitatem ;
 en conformitas Reformati Christiani.
 Non est bona gloriatio vestra.
 I. Cor. 5. Pronuntiavit de id genus
 hominibus Judas Apost. Hi autem
 quæcunque quidem ignorant ,
 blasphemant. Væ illis , quia in via
 Cain abierunt , & in contradictione
 Core perierunt.

Tandem de Sacramentis sic con-
 cludit Reformatio lib. 4. Instit. c. 18.
 §. 19. & 20. „ Præter hæc duò Sacra-
 „ menta , ut nullum à Deo institu-
 „ tum est , ità nec ullum agnoscere
 „ debet Fidelium Ecclesia. His er-
 „ go duobus contenta sit Christiana
 „ Ecclesia : nec modò ullum aliud
 „ tertium ad præsens admittat , aut
 „ agnoscat , sed nè appetat quidem ,
 „ aut expectet ad consummationem
 „ usque seculi. Talia Institutio
 præcipit.

*Sacramentum Pœnitentiæ
& Ordinis.*

AT nunquid summè appetendum illud, quod Ecclesiæ suæ in usum maximè necessarium, & quotidianum Christus instituit Joan. 20. v. 22. dum hominibus potestatem peccata remittendi impertitus est. De quo etiam consentit Reformator lib. 4. Inst. c. 14. §. 20. Impositionem manuum, quâ Ecclesiæ ministri in suum munus initiantur, ut non invitus patior vocari Sacramentum: ità inter ordinaria Sacramenta non numero. *Non invitus patior*, inquit. Hæc ipsi est decernendi, & statuendi Regula. Sic volo, sic jubeo.

At certè cum primis ordinarium, necessarium, & quotidianum est Sacramentum; & numeravit inter ordinaria & præcipua Augustinus tom. 7. lib. 2. cont. Epist. Parm. c. 13. Ubi

E

or-

98 *Tract. II. Ven. P. Luca Kolicb*
ordinationem in ratione Sacramenti
baptismo æquiparat his verbis : U-
trumque enim Sacramentum est : il-
lud cùm baptizatur, istud cùm ordi-
natur, &c.

*Sacramentum Confirma-
tionis.*

Confirmationem ludibrio habent
Reformati. At venerabundus
agnoscit Augustin. lib. 2 cont. lit. Pe-
til. c. 104. Hoc Sacramentum chris-
matis, inquit, in genere visibilium si-
gnaculorum sacrosanctum est, sicut
iple baptismus.

*Sacramentum Extreme
Unctionis.*

DE extrema unctione Calvinus
hæc scribit in Comment. ep.
Jac. 5. Fateor equidem pro Sacra-
mento usurpatam fuisse à Christi di-
scipulis. Neque enim illis assentior,
qui medicamentum fuisse putant.
Tum paucis interjectis : Ità nobis, in-

quit, certamen non est, an unctio fuerit aliquando Sacramentum, sed an nobis data fuerit, ut hodie quoque apud nos sit in usu. Hoc posterius, inquit, negamus nos Reformati. Estne istud Apostolicæ Fidei ac religionis, Sacramentum ab Apostolis usurpatum abrogare, & rejicere?

At confirmant Veteres, pertinere ad nos cæremoniam, & promissionem! Oriens & occidentis, Latina & Græca Ecclesia consentiunt.

Cetera omnia Sacramenta.

DEnique fatentur, præeunte verba Calvino lib. 4. Instit. c. 18. §. 19. Illa de septem Sacramentis opinio omnium ferè sermone trita, scholâsque ac Conciones omnes pervagata, vetustate ipsâ radices egit. Quid adhuc egemus testibus? Fatentur, dogma esse vetus, in Ecclesia per orbem diffusa constanter tra-

100 *Tract. II. Ven. P. Luca Kolich*
ditum, radicatum. Cur id evellere
ipsi contendunt? Septem columnas
in domo sua excidit sapientia. Pro-
verb. 9. cur eas evertunt? Sunt se-
ptem sigilla. Apocal. 5. quibus liber
obsignatur: cur ea convellunt? se-
ptem Agni cornua ibid. quibus ho-
stes ventilantur: cur ea conterunt?
septem stellæ, cap. 1. in mystico Ec-
clesiæ cœlo relucentes: cur eas of-
fuscant? septem lucernæ, Zach. 4. in
tabernaculi candelabro effulgentes,
oleo abundanter fluente nunquam
deficientes, nunquam luminis exor-
tes. Cur eas Reformati extinguunt?
Et quid opus quæstionibus?

Accipiant sententiam à Luthero,
quem Calvinus pro insigni Apostolo
Christi habet, per cujus os ipse Deus
fulminaverit. Tom. 3. Lat. Wittem.
in Psal. 82. ex hoc igitur accipiant
fulmen divinum. Non diu dispu-
tandum, sed indictâ causâ, & inaudi-
ti

Apologia pro Domo Dei.

ti damnandi sunt, ut palam blasphemii, qui contra generales Ecclesie articulos aliquid novare satagunt. Nam tales articuli recepti in tota Ecclesia satis auditi sunt, satis excussi, & approbati, satis firmati per Scripturam, per virtutes & miracula, per sanguinem Martyrum, per scripta, & confessionem Ecclesie; nec ullo modo ferendus ullus sapientulus, qui illos revocare velit in dubium. Correctionem habuit Balaam sue vesaniae, dum subjugale mutum animal voce hominis loquens, prohibuit prophetae insipientiam. 2. Pet. 2.

Erat terra labii unius, & sermorum eorundem; isti confundunt linguas, ut non audiat unusquisque vocem proximi sui. Ut Babylonem (confusionem) suscitent, moliuntur ruinam civitatis Dei, quae conjuncta est sibi pariter, cujus participatio ejus in id ipsum.

351913

Primus Babylonis, qui azoticè (deprædatoriè) loqui cœpit Lutherus, sic in libro de Captivitate Babylonica inquit: Principiò mihi neganda sunt septem Sacramenta, & tria tantùm pro tempore ponenda, baptisma, poenitentia, panis. Quanquam si ex usu, inquit, Scripturarum loqui velim, nonnisi unum habeant Sacramentũ. Jam ecce fundamenta Babel jacta sunt. Hoc veluti classico centimanus iste Briareus coelo rebellis socias concivit in arma cohortes, linguis quidem inter sese divisas, & plusquam hostiliter discordes; attamen in oppugnanda Dei domo, ejusque convellenda unitate mirè concordēs. Et hoc est, quod nominant Ecclesiæ reformationem; uti scilicet reformant lupi ovile.

Qui regis Israël, intende, qui deducis velut ovem Joseph. Domine Deus virtutum, vineam plantasti, &

radices ejus: & implevit terram. Ut quid destruxisti maceriam ejus, & vindemiant eam omnes, qui PRÆ-TERGREDIUNTUR VIAM. Exterminavit eam aper de silva, & singularis ferus ferus depastus est eam. Deus virtutum convertere; respice de cœlo, & vide & visita vineam istam, & perfice eam, quam plantavit dextera tua. Ps. 79.

Persequamur Reformationis reliquas deformationes.

Justificationis deformatio.

DOCTRINAM de Justificatione Fidei præcipuum sustinendæ religionis cardinem esse docet Institutio lib. 3. c. 11. §. 1. Quid hîc agunt Reformati?

Lutherus primipilus tract. de sum. Mand. Dei. Ego neminem, inquit, scio, qui de Fide & operibus rectè judicare potuerit, exceptis Apostolis.

In cæteris libris omnibus id non invenitur.

Calvinus ipsummet, quem aliàs unicè captat Augustinum ex hac arena depellit. Lib. 3. Instit. c. II. §. 15. sic habet: Ac nec Augustini quidem sententia per omnia recipienda est; quia gratiam ad sanctificationem refert, quâ in vitæ novitatem per Spiritum S. regeneramur, &c.

Centuriatores per singulas ætates proferunt sententias Veterum, fatenturque, Ecclesiæ Veteris doctrinam modernæ reformationi adversari.

Melanct. in 1. Cor. 3. queritur, statim initio scriptores Veteres doctrinam de justitia fidei obscurâsse.

Fatetur Calvin. c. 15. §. 2. passim vetustos Ecclesiæ Scriptores uti merito vocabulo, sed per hoc Fidei sinceritati pessimè consuluisse. Vides Lector, dissidere Reformatos in religio-

ligionis cardine ab orthodoxa antiquitate.

*De Concupiscentia deformatio
orthodoxie.*

DE concupiscentia, quæ in renatis remanet, fatenter similiter, discrepare se à Primitiva Ecclesia. In lib. 3. Inst. c. 3. §. 10. inquit Calvin. „ Neque opus est multum investi- „ gando laborare, quid hîc Veteres „ senserint: quando unus Augusti- „ nus sufficere ad id potest; qui fide- „ liter magnâque diligentîâ omnium „ sententias collegit. Ex illo igitur „ sumant Lectores, si quid de sensu „ antiquitatis certi habere volent. *Be- „ ne hæcenus.* Porrò, inquit, INTER „ ILLUM (id est, inter totam or- „ thodoxam antiquitatem) & NOS „ hos discrimen videri potest inter- „ esse: quòd ipse quidem - eum „ morbum peccatum vocare non

„audet; sed ad illum designandum
 „infirmittatis nomine contentus, tum
 „demum fieri peccatum docet, ubi
 „vel opus vel consensus accedit, hoc
 „est, quando appetitui cedit volun-
 „tas. Nos autem illud ipsum pro
 „peccato habemus, quòd aliquà om-
 „nino cupiditate contra legem Dei
 „homo titillatur; imò ipsam pravi-
 „tatem, quæ ejusmodi cupiditates in
 „nobis generat, asserimus esse pec-
 „catum. En quàm modicum discrimen
 videri interesse potest inter re-
 formatos & Augustinum; nempe *pec-*
catum, & *non peccatum*. Camelum
 glutire illis modicum est. Perpe-
 ram igitur Augustinus sensit totàq;
 Ecclesia. Quidni familiarem sibi
 gnomen usurpat: Quid visum sit Au-
 gustino, nihil moror: Nos quid ve-
 rum sit, inquiramus.

Respondete Tertulliano (lib. de
 Præscript. Hæret.) Qui estis vos? Un-
 de

de & quando venistis? Ubi tamdiu la-
tuistis? Age nunc omnes Ecclesiæ
erraverint: nullam respexerit Spiri-
tus S. ut eam in veritatem deduce-
ret, ad hoc missus à Christo, ad hoc
postulatus de Patre, ut Doctor esset
Veritatis; aliquos Marcionitas, &
Valentinianos (N. N.) liberanda Ve-
ritas expectabat: interea perperam
euangelizabatur. Respondendum
huic quæstioni.

Jacobi Apostoli sententiam acci-
pite. cap. i. Unusquisque verò *ten-*
tatur à concupiscentia sua abstractus
& illectus; *deinde* concupiscentia cum
conceperit, *parit peccatum*. Ità certè
Apostolus: Nos autem Reformati
contrà, illud ipsum pro peccato ha-
bemus, quòd homo aliquà cupidita-
te tentatur, illicitur, titillatur: imò
ipsam illam concupiscentiam asseri-
mus esse peccatum. Aptè huc cadit
epiphonema reformatoris: *Quare*

108 *Tract. II. Ven. P. Luca Kolicb*
neminem perturbet, quòd alterum
ab altero discernere cum Jacobo aut
Ecclesia contendit Augustinus.

Liberum arbitrium de-
formatum.

NOva facit omnia Reformator in
lib. 2. Instit. c. 3. §. 10. „ Vo-
„ luntatem, *inquit*, Deus movet, non
„ qualiter multis seculis traditum est,
„ & creditum, ut nostræ postea sit
„ electionis, motioni obtemperare,
„ aut refragari. Sed illam efficaciter
„ afficiendo. Illud ergo toties à Chry-
„ sostomo repetitum repudiari neces-
se est: *Quem trahit, volentem trahit.* Ità
Novator, per multa illa secula intel-
ligens omnem retrò orthodoxam an-
tiquitatem; & in uno Chrysostomo
omnes Veteres Doctores condem-
nans.

Centuriatores in Præf. 2. secul. la-
mentantur, tam citò magnas obscu-
ra-

rationes magnorum articulorum fidei sensim incidisse; nam doctrinam de libero arbitrio statim hoc seculo coepisse vitiari. Tum cap. 4. Nul- lum ferè doctrinæ locum tam citò obscurari coepisse, atque hunc de li- bero arbitrio.

Clarissimè Witakerus de Eccl' qu. 5. c. 7. Verum est, inquit, quod Calvinus ait, & qui Centurias scripserunt, in multis erratum esse à Ve- teri Ecclesia: ut de limbo, de libero arbitrio, de operum meritis &c. Vi- dete quid audiatis, ô Reformati. Cal- vinus verax est, dum Ecclesiam plu- rium mendaciorum condemnat. Ve- rùmne igitur est, quod volunt Re- formati, in multis erratum esse ab Ecclesia? Si verum hi dicunt; men- dax ergo est Deus, ità protestans Isai. 59. 21. *Hoc fœdus meum cum eis, di- cit Dominus: Spiritus meus, qui est in te, & verba mea, quæ posui in ore tuo, non re- cedent*

cedent de ore tuo, & de ore seminis tui, & de ore seminis seminis tui, dicit Dominus, a modo & usque in sempiternū. Mendacem constituunt Veritatem, quæ ore suo pronuntiavit Matt. 18. *Super petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam.* & Joann. 14. & 16. Spiritus Veritatis manebit vobiscum in æternum, & docebit vos omnem veritatem. Mendax Paulus, qui Ecclesiæ tribuit elogium, esse *columnam, & firmamentum veritatis.* 1. Tim. 3. 15. quomodo enim columna & firmamentum, si jam indè ab initio non stetit in veritate? Est autem Deus verax, omnis autem homo mendax, sicut scriptum est: *Mendaces isti filii hominum in stateris, ut decipiant ipsi de vanitate in idipsum.* Ps. 61. *Væ filii desertores, dicit Dominus, ut faceretis consilium, & non ex me: & ordiremini telam, & non per spiritum meum; ut adderetis*
pec-

peccatum super peccatum. Isai. 30.

Os Ecclesiæ os Dei est. Maledictus qui exasperat Matrem suam Eccli. 18. Qui maledicit Matri, extinguetur lucerna ejus in mediis tenebris. Prov. 20. 20. Denique sententiam à Judice latam habes : Qui Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus, & Publicanus. Matt. 18. 17. Cui jam credas, ô Reformate? Christo Calvinum, an Calvino Ecclesiam condemnanti ?

*Observatio Legis Divinæ
pessumdata.*

QUOD impossibilem legis observationem diximus, solet vulgò absurdissima sententia videri: ità ut Hieronymus (*in explan. symb. ad Damas.*) non dubitârit anathema illi denuntiare. Quid visum sit Hieronymo, nihil moror; nos quid verum sit, inquiramus. *lib. 2. Instit. c. 7.*

§. 5. Nolite gloriari; & mendaces esse adversus veritatem; non est ista Sapientia defursum descendens, sed terrena, animalis, diabolica. Jac. 3.

In omnibus Scripturis tibi Deus dicit, quia potes; tu è contrario respondes; non posse. Considera nunc, utrùm tibi, an Deo debeat credi: & ideo, quia Veritas mentiri non potest, vanas excusationes relinquat humana fragilitas. Quia nec impossibile aliquid potuit imperare, qui justus est, nec damnaturus est hominem pro eo, quod non potuit vitare. Ità Augustin. serm. 61. de Temp. Quæ cum ità sint: an non necessariò doctrinam sic deformatam ut sacrilegam anathemate ferit Hieronymus; ut blasphemam execratur Augustinus (serm. 91. de Temp.) damnat ut impiam Basilius (in 1. Tim. 4. v. 16.) in illud, *Attende tibi.*

Limbus Patrum & Christi
descensus.

Nescio, quâ factum sit, inquit Cal-
vin. lib. 2. Instit. cap. 16. §. 9.
„ ut posteritas locum putaret esse
„ subterraneum, cui affinxit nomen
„ limbi. Sed hæc fabula, tametsi ma-
„ gnos authores habet (puta *Justinum,*
Ambrosium, Hieronymum, Augustinum &c.)
„ nihil tamen quàm fabula est. Par-
ciùs ista Viris, ô Reformati! parciùs
Ecclesiæ, ad cujus exemplar forma-
tos vos gloriamini. Sed pergit Re-
formator errare suâ lirâ. „ Nam
„ concludere, inquit, in carcere mor-
„ tuorum animas, puerile est. Sic-
ne puerile etiam dices, Christum de-
tentis in carcere spiritibus, τοῖς ἐν
φυλακῇ πνεύμασιν prædicâsse. 1. Petr.
3. 19. Angelos item, qui non serva-
verunt suum principatum, sed dere-
liquerunt suum domicilium, vinculis
æter-

æternis sub caligine reservari. Judæ 6.

„Christi autem animam, inquit,
 „illuc descendere, ut eas manumit-
 „teret, quid opus fuit? „ O homo,
 tu quis es, qui disputes cum Deo,
 quid ita facis? Quid opus fuit, in-
 quies, Filium Dei descendere pri-
 mum in inferiores partes terræ, ut
 eriperet nos de potestate tenebra-
 rum, & transferret in regnum? Quid
 coenare necesse? quid pane & vino
 opus, ut mors Domini annuntietur?
 non est Regnum Dei esca & potus.
 Quid opus aquæ elemento in remis-
 sionem, & abluitionem peccatorum?
 Stat certè firmum promissionis ver-
 bum: nec eget signaculis infirmo-
 rum, & egenorum elementorum ve-
 ritas Dei. Quid igitur omnibus his,
 inquies, opus fuit? & hac ratione
 quid non labefacies? quid non ever-
 tes? Fideles nos esse oportet, non
 disputatores. Quare hoc? quid ne-
 cesse illud? Qua-

Quare serpentinum Paradisum,
Hæreticorum evertit Ecclesiam.

Attamen credunt Reformati descensum Christi ad inferos. Et hunc in præcipuis Fidei Christianæ articulis numerat Calvinus. Quid verò sit reformatus hic descensus, audi. Nihil aliud, inquit, nisi diros Christum in anima cruciatus damnati ac perditæ hominis pertulisse: desperatione obrutum ab invocando Deo abstinuisse, quod erat salutem renuntiare. Ità Reformator. Quis audivit unquam talia horribilia?

Preces pro defunctis.

PRO defunctis usitatas fuisse in primitiva Ecclesia preces, ultro fatentur. Zwingl. in epich. de Can. Mis. Orandi, inquit, & sacrificandi pro defunctis morem Chrysostræmus, & Augustinus ab Apostolis usque manasse tradiderunt. Ejus collega Bulling.

ling. dec. 4. ser. 40. verum esse ait, quod Papistæ dicunt; Veteres orâsse, & sacrificâsse pro defunctis, citâtque Augustin. serm. 32. de Verb. Apost. A Patribus traditum universa observat Ecclesia, ut pro orthodoxis Sacrificium Corporis, & sanguinis Christi offeratur. Calvin. de ve. Eccl. refor. rat. agnoscit vetustissimam hanc consuetudinem, eâsque preces à Chrysoft. Epiph. August. tota denique antiquitate orthodoxa receptas fuisse. Et lib. 3. Instit. c. 5. §. 10. admittit ante mille & trecentos annos usu receptum fuisse, ut preces ejusmodi fierent. Hæc ipsi de antiquitate consentuntur; de se verò quid? Audi reformatorem.

„ Abrepti etiam ipsi, *inquit*, Veteres,
 „ fateor, in errorem fuerunt. Nempe ut
 „ inconsiderata credulitas priore
 „ judicio solet hominum mentes &c. Confessus es, ô homo, non
 bonam

bonam confessionem. Confiteris, Doctores, & Pastores, quotquot Christus ipse dedit in opus ministerii, in ædificationem Corporis sui, omnes inconsideratâ credulitate, judicio & mente privatos fuisse; fatearis, quotquot ante te venerunt, fures, seductores, & latrones extitisse. In summa, confiteris, totam Christi Ecclesiam annis amplius mille trecentis à veritate, & Christo apostatasse, orbemque universum erroribus seduxisse. Talia confiteris. Confiteri rei est: hac nempe confessione reus es factus læsæ summæ Majestatis. De ore tuo, ait Dominus, te judico serve nequam. Et ex verbis tuis condemnaberis. Confessio olim tua bona fuit, quâ profitebaris: authoritatem Ecclesiæ sic à Deo commendari, ut cum illa violatur, suam ipsius imminutam censeat. Jam agnosce, in quem, & quàm enormiter deliqueris

ris tuâ illâ in Ecclesiam tam contumeliosâ confessione. Contestatur coelos & terram lamentans Ecclesia Mater: *Filios enutrivî, & exaltavi, ipsi autem spreverunt me. Isai. 1. Alienati sunt à vulva, erraverunt ab utero, locuti sunt falsa. Eurox illis serpentis, & aspidis surdæ & obturantis aures suas. & cætera. Qui legit, intelligat. Psal. 58. Filii alieni mentiti sunt mihi, inveterati sunt, & claudicaverunt à semitis suis. Ps. 17. Peccatum suum quasi Gomorrha prædicaverunt. Væ animæ eorum. Isai. 3.* „ Clamandum „ ergo (*inquit §. 6.*) non modò vo- „ cis, sed gutturis, ac laterum con- „ tentione, Purgatorium exitiale sa- „ tanæ esse commentum, quod Chri- „ sti crucem evacuat, quod contu- „ meliam Dei misericordiæ non fe- „ rendam irrogat, quod fidem no- „ stram labefacit, & evertit, - - me- „ ram eamque horribilem in Chri- „ stum blasphemiam. „ Agnitio vul-
tûs

tūs eorum respondit eis. Nè respondeas stulto juxta stultitiam suam, nè efficiaris ei similis. monet Sapiens. Prov. 26.

Satisfactio.

PArum autem me movent, (*pergit lirâ eâdem delirare*) quæ in Veterū scriptis de satisfactione passim occurrunt. Video eorum nonnullos (dicam simpliciter, omnes ferè, quorum libri extant) aut in hac parte lapsos esse, aut nimis aspere, & durè loquutos &c. Ità Novator lib. 3. c. 4. §. 38. Impius cùm in profundum venerit, contemnit, sed sequitur eum ignominia. Proverb. 18. Itaque præcipit rursum Sapia c. 26. Responde stulto juxta stultitiam suam, nè sibi sapiens videatur. Respondet Augustinus epist. 118. c. 5. Quæ in toto orbe servat Ecclesia, de his disputare, quin ità faciendum sit, insolentissimæ insanix est.

*Cultus & Invocatio**Sanctorum.*

BEza in Præf. ad Nov. Test. Ipsa, inquit, temporum historia manifestè probat, optimis etiam illis temporibus eam fuisse Episcoporum partim ambitionem, partim facilitatem, & ignorantiam, ac multorum etiam apertissimam, & desperatissimam improbitatem, ut satanam planè coetibus eorum præfuisse vel ipsi cæci facillimè perspiciant; jam enim jaciebat satan prima mortuorum invocationis fundamenta. Sic ille. Si cæci essetis, non haberetis peccatum; nunc verò dicitis, quia videmus, peccatum vestrum manet. Joan. 9. Nominate Episcopos illorum temporum ambiciosos, ignorantes, apertissimâ desperatissimâque improbitate, quorum coetibus satan ipse præfuerit. Eos recenset Centuriarum

rum historia : Justinos nempe, Cyprianos, Athanasios, Basilios, Ephrem, Gregorios, Ambrosios, Chrysostomos, Hieronymos, Augustinos : totam deniq; orthodoxam antiquitatē. Huic tu coetui præsedisse satanam ? Si optima erant tempora, & orthodoxia *ως ἀκμὴν*, ut ipsi fatentur, pervenerat ; quomodo Ecclesiam Dei satan regebat ? Si Veritas lucebat Ecclesiæ : quomodo tenebræ ? Si Christus aderat : quomodo portæ inferi prævaluerunt ? Mentita est iniquitas sibi ; & impingere fecerunt in semetipsos ipsam linguam suam. Os stulti contritio ejus, & labia ipsius ruina animæ ejus. Prov. 18. 7.

ALTER Reformatæ scilicet veritatis Martyr insurgit contra Sanctorum Invocationem ; & acutè, pro ingenio & more suo sciscitatur, *Quis eousque longas Sanctis esse aures revelaverit, quæ ad voces nostras porrigantur ?*

F

oculos

oculos tam perspicaces, qui necessitatibus nostris advigilent? Lib. 3. Inst. cap. 20. §. 24. Respondeat prius ipse, quis Paulo aures eousque longas, & oculos perspicaces esse revelarit, ut Christum in cœlo confidentem & videre posset, & audire? Act. 9. & 22. &c. Virtute id divinâ ais actum esse. Si rectè respondisti, applica sis tibi veritatem.

DIC quæso; Elisæus cujusmodinam egebat auribus, quæ ad voces Regis exaudiendas in intimum usque conclave porrigerentur. 2. Reg. 6. v. 12. aut lynceis oculis, quibus servi longius absentis avaritiæ invigilaret? Nónne cor meum, inquit propheta, in præsentem erat? c. 5. 26. Poterant olim è terris in cœlos usque porrigi Stephani oculi, ut viderent JESUM stantem à dextris Dei, Act. 7. quidni & modò è converso. Non enim hebetior nunc effectus est,

ἰσαγγελοῖς Angelis æqualis. Et quomodo innotescunt Angelis in cœlo opera quæ à pœnitentibus peraguntur in terris. Luc. 15. 7. 10. Sunt solliciti (inquit Beza in c. 2. Epist. Joan.) de laborantium fratrum salute, suò, nobis incompertò modò.

*Calibatus deformatus, &
Vota Monastica.*

Configit veteres orthodoxos Calvin. lib. 4. Instit. cap. 4. §. 10. „Peccârunt, *inquit*, hîc nonnihil immodicâ severitate, quòd plus requirere voluerunt in Episcopo, quàm Paulus requirat: ac præsertim successu temporis calibatam.

Et c. 13. §. 17. fatetur, hoc ab ultima memoria fuisse observatum, ut se alligarent continentix voto, qui totos se Domino dicare vellent. „Fateor certè, *inquit*, antiquitus quodque receptum fuisse hunc morem:

„ sed eam ætatem sic ab omni vitio
 „ liberam fuisse non concedo, ut pro
 „ regula habendum sit, quidquid tunc
 „ factum est. „ Hoc vocant Refor-
 mare, si deformant Veterem Eccle-
 siam. Aptè Reformatores dicti eo
 sensu, quo tres illæ sorores Erebi &
 noctis filix dicuntur Parcæ, quæ nul-
 lius vitæ parcunt: sic isti Reforma-
 tores, quòd nullum non deformant
 Christianæ Religionis dogma, & san-
 ctum, aut honestum institutum.

Numerant in vitiis perpetuam
 continentiam in iis, qui totos Deo
 dicare se vellent; negantque istius-
 modi regulam sequendam esse. Ci-
 cero rogatus ab Hirtio, ut post Te-
 rentiæ repudium sororem ejus du-
 ceret, negavit dicens: Non posse se
 uxori, & Philosophiæ simul dare ope-
 ram. Non probabit hanc Philosophi
 regulam reformator Ecclesiæ. At quid
 Apostolo faciet? cujus utique regu-
 la

la hæc est 1. Cor. 7. 32. „ Volo au-
„ tem vos sine sollicitudine esse , qui
„ *sine uxore* est , sollicitus est , quæ Do-
„ *mini* sunt , quomodo placeat Deo.
„ Qui autem *cum uxore* est , sollicitus
„ est , quæ sunt *mundi* , quomodo pla-
„ ceat uxori. Et mulier *innupta* & Vir-
„ go cogitat quæ Domini sunt , ut sit
„ casta corpore , & spiritu ; quæ autem
„ *nupta* est , cogitat quæ sunt mundi.
Quid ad hanc Apostoli regulam ?
vitiosa , nec sequenda ? peccavit vas
electionis talia præscribendo ? Por-
rò hoc , *inquit* , ad utilitatem vestram
dico , & ad id quod est honestum ,
& facultatem præbeat , sine impedi-
mento Dominum obsecrandi. Hoc
melius , hoc beatius esse prædicat
Apostolus , secundum Spiritum Dei :
igitur ex maligno spiritu reprehen-
dit Ecclesiæ illum morem reforma-
tio , quem sanctissimè observârunt
Apostoli ; ut nempe viduæ ipsæ , quæ

totos se Ecclesiæ, & Sanctorum ministerio vellent dicare, perpetuâ continentiam se alligarent : eo planè pacto, ut si nuptias deinceps cogitarent, hâc ipso post satanam converti, & damnationem habere, pronuntiet Apostolus ; quia primam fidem, inquit, irritam fecerunt. Quid est, Augustinus, primam fidem irritam fecerunt? Voverunt, & non reddiderunt. In Psal. 73.

At plus requirebant in Episcopo, quàm Paulus requirat. Dic, amabo, Apostolus quid ab Episcopo requirat ! Oportere illum continentem ἐγκρατῆ esse. Tit. 1. v. 8. id est Cælibem. Nam incontinentibus permittit, & suadet nuptias. Quòd si non se continent, nubant. εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεῦσιν, γαμήσωσαν. I. Cor. 7. v. 9. Episcopum autem oportet se continere, continentem esse. Id est sine nuptiis, & cælibem agere.

Quadra-

*Quadragesimæ jejunium de-
formatum.*

Nullus extitit Veterum jam inde ab Apostolorum ætate, qui non meminerit Quadragesimæ, ut rei sacræ, & celeberrimæ. Itaque mirum est, inquit moderatissimus Belarminus, si non opprimatur hæreticorum impudentia, & præsertim Calvinii, qui in lib. 4. Instit. cap. 12. §. 20. dicere ausus est, *jam tunc invaluisse supersticiosam Quadragesimæ observationem.* Quomodo enim supersticiosa dici potest, quæ ab Apostolis per doctrinam Spiritûs S. instituta, omnibus seculis post Apostolica tempora succedentibus, ab omnibus Conciliis omnibusque Patribus, Græcis, & Latinis celebrata est? Ita Cardinalis.

SIGNUM S. CRUCIS,
EIVSQUE VENERATIO
PROCULCATA.

SED IAM tetrīs diu jaçtati procellis, aliquando velis contractis sacram de puppi jaciāmus anchoram ; imò triumphale Crucis erigāmus trophæum. Fuit enim semper Militantis Ecclesiæ hoc vexillum signum Fidei, nota & charaçter, quo veri fideles à quibusvis infidelibus, & Fidei Sanctæ, Deique hostibus dignoscerentur. Ipsam Crucem de diabolo superato tanquam trophæum in frontibus NB. fidelium positurus erat, inquit August. tract. 36. in Joan. signum hoc Thau apud Ezechielem c. 9. v. 4. & 6. Apocal. 7. 3. jubetur supra frontes gementium, & servandorum signari ; quod in fine mundi character fidelium Dei servorum erit,

rit, oppositum signo bestix. Sicut nos gerimus, inquit Ambros. signum Crucis; ita Antichristus faciet omnes suum signum quasi characterem gestare. S. Ephrem tract. de Antichr. scribit: hunc positurum suum signum in frontibus, hac de causa, ne scilicet sit locus in fronte, in quo Crux formetur.

Est ergo Crux signum & nota Christi fidelium. Luculentè id testatur de primitiva Ecclesia Tertullianus vicinus Apostolorum. lib. de Coron. Milit. c. 3. Ad omnem, inquit, progressum, atque promotum, ad omnem aditum & exitum, ad vestitum & calceatum, ad lavacra, ad mensas, ad lumina & cubicula, ad sedilia; quæcunque nos conversatio exerceat, frontem signo Crucis terimus &c.

S. Ephrem Syrus Synodi Nicenæ alumnus, in lib. de Poenit. hortatur:

Pingamus in januis, atque in frontibus, in ore & in pectore, vivificum signum: armemur insuperabili hac Christianorum armaturâ.

S. Aug. tract. 118. in Joan. Quid est, inquit, quod omnes noverunt, signum Christi, nisi Crux Christi? quod signum nisi adhibeatur sive frontibus credentium, sive ipsi aquæ, quâ regenerantur, sive oleo, quo chrismate inunguntur, sive Sacrificio, quo aluntur, nihil eorum rite peragitur. Audin' talia Reformate Christiane? Sexcenta & millena Veterum de hoc suppetunt testimonia: multæ extant Sanctorum Patrum in venerationem, & encomium Sanctæ Crucis, deque ejus virtute luculentissimæ panegyres.

S. Athan. in Vita S. Anton. Hieron. in Vita Pauli Erem. Theodoretus lib. 5. hist. c. 21. plurima recensent miracula, quæ ad solum Crucis
si.

signum Deus operatus est, ac potissimum in dæmonum expulsionem.

S. August. lib. 22. de Civit. cap. 8. Sulpit. in Vita S. Martini, Hieron. in Vit. Hilarion. testantur varios morbos Crucis signo curatos.

Toti mundo notum est, quàm illustres victorias reportaverit Constantinus Magnus, alteram de Maxentio tyranno, sub Annum Dom. 312. Alteram sexennio post, solo Crucis auspicio, quæ aspectabilis ei in cælo demonstrata erat, cum illis verbis: *εν τέρτω νικά.* ut refert Euseb. in lib. 1. de Vita Constant. c. 23. ubi addit, se id accepisse ab ipso Constantino, jurante rem ità se habere. Itaque Imperator Deo obsequens, in præliis jussit semper deferri labarum Cruce insignitum, ad eam partem agminis, quæ magis laborabat: & quocunque labarum accessisset, mox etiam victoria sequebatur. Cùm

verò signifer id metu hostium irruentium reliquisset, necatus est; qui verò id de manu abjicientis excepit, nunquam feriri potuit: etiamsi innumerabilia propè tela in illum coniecta fuissent; omnia enim (mirabile dictu) in hasta Crucis infigebantur. Ità Euseb. lib. 2.

Devictò Maxentiò religiosissimus Princeps Romæ in loco celeberrimo erexit Crucem, cum hac epigraphe: Hoc salutare signum: & rursus, in dextera manu statuæ suæ Crucem apponi jussit, cum elogio: Hoc uno veræ fortitudinis signò Urbem vestram liberavi. Euseb. l. 1.

Ex his manifestum habes, Christiane Lector, quid de Cruce senserit, docueritque orthodoxa Antiquitas.

E CONTRARIO verò gentiles, cæterique Dei, & Fidei Sanctæ hostes inimici quoque fuere Crucis, Christiana-

stianos Crucis Cultores damnabant superstitionis & idololatriæ. Sic enim exprobrabat Julianus ille: O miseros, inquiens, homines, qui signum Crucis adoratis: imagines illius in fronte, & ante domos pingitis. Huic apostatæ respondet S. Cyrill. Alex. in lib. in eundem Julian. Simili objectioni de lignæ Crucis adoratione responderat jam multò antè Minutius Felix in Octavio. & Tertull. in Apologet. c. 6. ubi etiam meminit, jam tum in primitiva Ecclesia Christianos, ob S. Crucis venerationem appellatos ab Ethnicis Crucis religiosos.

Hanc hostilitatem hauserunt Infideles illi à Patre suo diabolo, qui utique nihil magis averfatur, quàm trophæum illud, in quo (ut loquitur S. Athan.) Salvator aëreas exspolians potestates, eas ostentui fecit.

*Reformatorum Fidei
Magistri.*

AGnoscant proinde Reformati parentelam, majorésque suos, in quorum nempe subeunt vestigia. O miseros, inquit, Papistas, qui signum Crucis adoratis, imagines illius in fronte & ante domos pingitis. Quorum hæ voces, nisi Apostatarum, & Gentilium sunt?

Et quid dirius unquam à Gentilibus, & Infidelibus in Crucem perpetratum fuit, quod non itidem à Reformatis? Nónne hi Crucifixi Dei effigiem per carnifices & lictores humili deturbârunt? confregerunt, cloacis demerferunt, flammis concremârunt? Nónne eam hodiéque probrosè conspuunt? út maledictum execrantur? procul è conspectu, & finibus suis proscribunt? Crucis signum in fronte, aut pectore efformare,

mare, ut superstitionem, & idololat-
triam horrent? In Augustinum quàm
procaciter involat Calvinus! Quàm
rectè supersticiosum, inquit, ritum
Crucis inter symbola præsentix
Christi numeret Augustinus, non di-
sputo. Ecce non disputas? nempe
quia qui disputat, veritatem inqui-
rit, ait August. Dic oro, quorsum
convertent sese aliquando id genus
homines, ubi veniente Judice in nu-
bibus cœli cum virtute multa & ma-
jestate, parebit quoque signum illud
Filii hominis in cœlo. Matth. 24. De
quo & olim Sibylla numine afflata
cecinit lib. 6.

O lignum felix, in quo Deus ipse
pependit,

Nec te terra capit, sed cœli te-
sta videbis,

Cum renovata Dei facies ignita
micabit.

Videntes turbabuntur timore horri-
bili,

bili, poenitentiam agentes, & præ angustia spiritûs gementes: Nos insensati! ergo erravimus à Via Veritatis! Viam autem Domini ignoravimus. Sapient. 5. Hæc autem initia sunt. Post hoc autem Judicium: Judicium durissimum filiis subtractionis in perditionem. Non enim habebunt Deum Patrem, qui Ecclesiam noluerunt habere Matrem. Non censebuntur inter oves Christi, qui segregârunt se ab ovili Christi; cum Angelis, qui dereliquerunt suum domicilium, in judicium magni diei, vinculis æternis sub caligine reservati. Judicium tenore consimili formabitur:

[*Judicium in Reformatos.*]

Quicumque ab Ecclesia, quam veram esse agnoverant, desciverunt, ii Deum & Christum abnegârunt, æternùm perdit.
Reformati ab Ecclesia, quam veram esse agnoverant, desciverunt;

Deum igitur & Christum abnegârunt, æternum perdit.

Sententia.

Sententia à Judice dictata prostat.

Matt. 25. v. 41.

Ante Judicium interroga teipsum.

Eccli. 18. v. 20.

[*Animadversio circa Reformatores.*

HAbes en Candide Christiane Lector propositam in theatro Reformationem: ejus exordia, progressus, finem denique. Quid ea sit, vel cæcus palpare potuit. Est nempe Reformatio hæc Ecclesiæ Christianæ deformatio, Fidei orthodoxæ eversio. Tentâsti eos, qui se dicunt Apostolos esse, & non sunt, & invenisti eos mendaces. Apoc. 2. 2. Reformationem promittebant, & restaurationem Veteris Ecclesiæ, & ecce deformatio, & destructio. Con-
versi

versi sunt in arcum pravum : con-
 versi sunt in die belli, & non serva-
 verunt pactum. Ps. 77.

Technas eorum, & perversam pro-
 bitatem observasti. Primùm quidem
 commendant Ecclesiam divinis pla-
 nè elogiis : ad Veterum orthodoxy-
 am, tanquam Reformationis suæ ex-
 emplar provocant. Verùm nil nisi
 præstigiæ sunt. Facies locustarum
 abyssi tanquam facies hominum :
 caudæ verò scorpionum ; & in his
 nocent. Apocal. 9. Sub Antichristi
 Romani larva insectantur Christiana
 dogmata ; quæ ubi convitiis & ca-
 lumniis labefactârunt, eoque pacto
 incautè credulorum animos infasci-
 nârunt : tandem larvâ & fronte po-
 sitâ, in ipsam Veterem Ecclesiam im-
 pudenter insultant, condemnântque
 errorum, superstitionis, impietatis
 totam antiquitatem.

Sed enim ne sic denudati explo-
 dan-

dantur : útque novitatis vitent opprobrium ; rursum folia colligunt, è Veterum sententiis , quos jam jam damnârant , prætexunt perizomata, & ementito vetustatis fuce incrustant novitatem suam, manifesti prævaricatores. Qua in palæstra palnam fert Calvinus. Cùm enim in omnibus Fidei dogmatibus, út allata nuper exempla probant , à Veteribus in contraria omnia discedat, eorundem tamen sententiis oppositam suam doctrinam spissè infercit , eo artificio , ut crassissimis licèt hallucinationibus fallat incautum Lectorem.

Fingamus, Lector optime, prodire quempiam , assumpto apostoli, aut Doctoris nomine , qui de doctrina quam promulgaturus venit, auditores præmoneat ; esse videlicet illam toti orthodoxæ Ecclesiæ repugnantem : omnibus probatissimis licèt

Do-

Doctōribus, & Pastoribus ex diametro oppositam; qui protestetur, congregari se cum dogmatis & sententiis, quibus Ecclesia ejusque Doctores totum orbem corruerunt; omnes proinde suos conatus eò tendere, ut pessumdatis atque abolitis omnibus veteribus dogmatis, & Ecclesiæ institutis, nova ipse faciat omnia. Porrò Reformationis hujus præcipua capita se non ab homine accepisse, sed per revelationem, & institutionem ipsius satanæ. Hæc palàm euangelizare promptum esse, quibuscunque ea libitum fuerit excipere. Cohorescis animo, auditis istiusmodi monstris.

Et nōne hæc ipsa sponte de se-ipsis profitentur Apostoli, & Doctores reformationis suæ. Lutherus, Calvinus, cæterique symmystæ? Est confessio ipsorum in manibus: paginæ præsentis verba adnumerant.

Vide quid audias reformatæ ! cujusmodi Magistris & Ducibus traditus sis. Memor esto itaque, unde excideris, & age poenitentiam : sin autem, movebo candelabrum tuum de loco suo. Hæc dicit, qui habet rhomphæam utraque parte acutam. Apoc. 2.

[*S. Augustini commonitio.*]

Concludit Augustinus lib. de Util. cred. ad Honoratum cap. 18. Quamobrem si quid te vel oratio mea commovit ; & si veram, ut credo, curam tui geris, velim me audias, & bonis præceptoribus Catholicæ Christianitatis te piâ fide, alacri spe, simplici charitate committas : Deumque ipsum, cujus unius & bonitate facti sumus, & justitiâ poenas luumus, & clementiâ liberamur, orare non cesses. Itâ tibi neque præcepta, neque disputationes Doctissimorum

rum

142 *Tract. II. Ven. P. Luca Kolicb*
rum hominum, & verè Christiano-
rum, neque libri, neque serenæ ipsæ
cogitationes defuerint, quibus facile,
quod quæris, invenias. Nam istos
verbosos, & miseros, quid enim mi-
tius aliud dixerim, penitùs desere.
Hæc Augustinus.

Cæterum si cui fortè pro domo
sua adversùm hæctenus disputata pro-
ferre quidpiam visum erit, is probè
geminum observet monitum, ne-
cesse est: alterum Dei, apud Zach.
c. 8. Hæc dicit Dominus: *Veritatem*
tantùm, & pacem diligite. Alterum
Siracidæ 32. Habeat caput respon-
sum tuum. Caput summæque di-
sputationis hæc est: Reformata, sive
Calviniana religio sitne quoad fidei
doctrinam, & dogmata Veteri Eccle-
siæ conformis. *ιδὲ ῥόδου*, *ιδὲ πηλῆ-
μα*. Hic rhodus, hic saltus. Directè,
categoricè, sine ambagibus, aut di-
verticulis respondeatur.

Nu.

[*Nucleus Controversiarum.*]

Quæstio certè (inquit Augustin. lib. de Unit. Eccl. c. 2.) inter nos versatur, ubi sit Ecclesia? utrùm apud nos, an apud Donatistas? quæ utique una est, quam majores nostri Catholicam nominârunt: ùt ex ipso nomine ostenderent, quia per totum est; secundùm totum enim κατ' ὅλον græcè dicitur. Hæc autem Ecclesia Corpus Christi est. Unde utique manifestum est, eum qui non est in membris Christi, Christianam salutem habere non posse. - - Inter nos autem & Donatistas (dicamus Calvinistas) quæstio est, ubi sit hoc Corpus? id est, ubi sit Ecclesia? Hac-tenus S. Doct̃or.

Dum responsum isti concinnant, interea Romano-Catholici ex principiis ipsorummet Reformatorum exhibent ἀπόδειξιν suam,

Veræ

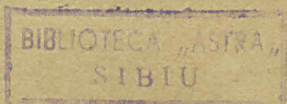
Veræ Ecclesiæ
Demonstratio I.

A pud illos est Ecclesia, ubi major deprehenditur esse in præcipuis Fidei dogmatis cum Vetere Ecclesia consensus, & conformitas.

At apud modernos Romano-Catholicos major deprehenditur esse in præcipuis Fidei dogmatibus cum Vetere Ecclesia consensus, & conformitas.

Apud modernos igitur Romano-Catholicos est Ecclesia.

Major est Reformatorum axioma. Minor patet è paradigmatis præcipuorum articulorum: puta de Cœna Domini, de Sacramentis, de Justificatione &c. de quibus supra tractatum fuit: in quibus mirificè conspirant

11
21

-10

-11

-12

-13

-14

Lei 15,50

